

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserati
sprejema upravnistvo v
Katoji Tiskarni, Kopitar
jeve ulice št. 2

Rokopisi se ne vračajo
nefrankovana pisma o
vsprejemajo

Uredništvo je v Sem-
niških ulicah št. 2. L. 15.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike
pol 6. uri popoldne

Pa pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6,50 —
mesec 2,20 —

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 281.

V Ljubljani, v petek 7. decembra 1900.

Letnik XXVIII.

Volilno gibanje.

Volilno gibanje v gorenjskih in notranjskih mestih in trgih.

Poroča se nam iz volilnega okraja: V naših mestih in trgih pričelo se je živahno gibanje. Povsodi vre, samo to se še ne ve, kaj se iz vsega kristalizuje. V enem si je ogromna večina volilcev popolnoma edina: dr. Ferjančičeve kandidature nikakor ne sprejme. Vzrokov za to je zadosti. Ni ga lahko najti poslanca, ki bi bil svoje volilce tako zanemarjal, kakor ravno dr. Ferjančič. Tri in pol leta »zastopala« je naša mesta in trge — a večinoma so ga volilci zaman pričakovali v svoji sredi. Enkrat je šel v Škofjo Loko, enkrat menda v Kranj, enkrat pa v Idrijo.

V Idriji je pred svojimi volilci — zbežal, ko so ga ostro prijemali radi zastopstva koristi c. kr. rudarjev! Toliko se je torej dr. Ferjančič brigal za svoje volilce. Pravijo da je »previsok« za take reči! A vse to bi se še odpustilo. Saj v tem oziru se poslanec lahko še poboljša.

Nepopolnosten je pa naš bivši poslanec v drugem oziru. Mož je dokazal svojo popolno nesposobnost za poslanca. Ničesar, niti trohice, ni bil v stanu doseči za svoj volilni okraj. V zadevi železnice je popolnoma propadel. Vsa gorenjska mesta imajo v tem pogledu svoje opravičene težnje. Radoljica, Trzin, Kamnik, Kranj, Škofja Loka, Idrija, — razvoj vsacega teh krajev je odvisen od železniške zveze — toda naš poslanec ni mazinca ganil, ničesar ni storil, ni se brigal za to najvitalnejšo zadevo naših mest in trgov — in uspeh je bil temu primeren: Iz vseh železniskih kombinacij so popolnoma izločena naša mesta in tako je za leta in leta zanemarjen gospodarski razvoj in napredek volilnega okraja.

Niti malenkosti ni bil v stanu naš poslanec doseči. Mesto Kranj se že zdavna poteza, da bi država prevzela kurjavo

gimnazije. Vse zaman. Naš poslanec, ki je zavzemal uplivno mesto podpredsednika drž. zbornice, ni bil v stanu to malenkost izvejevati. Nasprotno: Niti v stanu ni bil, obdržati se na važnem mestu podpredsednika poslanske zbornice — katero pozicijo je slovanska krščansko-narodna zveza priborila za slovensko delegacijo. Po njegovi krivdi je slovenska delegacija zgubila to važno mesto.

Korak za korakom zasledujemo popolno nesposobnost našega bivšega poslanca. Poprej je bil zastopal skozi mnogo let notranjske kmetijske občine — l. 1897 se je moral od tod umakniti vsled svojih sijajnih — ne uspehov za okraj. Nato so ga pobrale na komando »Slov. Naroda« razne klike v naših mestih in trgih, razvile zanj po znanem receptu strastno agitacijo in večina volilcev se je dala zbegati, osobito, ker je bil protikandidat duhovnik in je pač mej mnogimi volivci prevladala struja, naj nikar duhovnik ne zastopa mestnega okraja. Vrh tega je takrat dr. Ferjančič nastopil zmerno, uradništvo je močno pritislilo zanj, pomagali so tudi Nemci, tako je prišel do večine. Danes uvideva vsak trezen volilec, da Ferjančič ni za nas, mi pa za njegane.

Toliko je že danes gotovo, da Ferjančič ne dobi večine v našem volilnem okraju. V vseh mestih in trgih so se torej volilci ozirali po drugem sposobnem kandidatu, ki bi dostojno reprezentoval zavedno meščanstvo. Od več strani se je sprožila misel, ponuditi mandat dvornemu svetniku Šumanu v Ljubljani. Priznati moramo, da je ta misel pala na rodovitna tla. Dvorni svetnik Šuman je vsled svojega velikoletnega službovanja kot deželnošolski nadzornik prišel v osebno dotiko z meščanskimi krogi v vseh naših mestih in trgih. Poznamo ga povsodi in vemo ceniti njegove vrline. Če tudi je po 40letnem službovanju stopil v pokoj, od cesarja zaslužen odlikovan z naslovom dvornega svetnika, —

vendar vemo, da je čvrst duševno in telesno, kakor mož v najlepši moški dobi, tako da se mlajši lahko pred njim skrijejo. Vemo to, ker ga poznamo. Boljšega poslanca si zares naša mesta ne bi mogla želeli. Pri tem treba pomisliti, da dvorni svetnik Šuman ni političen strankar — ne pripada nikakoli stranki. V njem se pa kristalizuje vse to, kar druži trezno zavedno olikano meščanstvo vseh strank: Šuman je mož poštenih, treznih, zmernih nazorov; vnet je za izobrazbo, prosveto, napredek; je pa tudi mož resnično krščanskega življenja; sam je temeljito izobražen in njegovo dostojanstvo in elegantnost nastopa daje jamstvo, da bode kot poslanec razpolagal s tistim uplivom, ki je potreben, če se hoče za volilni okraj, in za deželo in narod v obče v resnici kaj doseči.

Šuman je torej brez dvoma ime, na katero lahko združijo svoje glasove vsi trezno misleči elementi našega volilnega okraja. Nadejamo se pa tudi, da g. dvorni svetnik ne bode odklanjal mandata, kojega mu poverimo volivci popolnoma prostovoljno, v trdnem zaupanju v njegov kristalnat čist značaj in njegove duševne vrline. Prost svojih službenih obvez, lahko porabi v polni meri svoje čvrste moči v blagor našega skozi leta zanemarjanega volilnega okraja, v blagor meščanstva, v blagor naroda, dežele in države!

K volitvi v peti skupini.

Drugi teden se prične volitve. V sredo 12. t. m. voli na Kranjskem peta skupina. Za to volitev veljajo bele izkaznice, ki se morajo na volišče seboj vzeti in pri volitvi pokazati, potem pa zopet shraniti radi mogoče ožje volitve.

Strogo je paziti na to, da se v glasovnice določno in natančno zapíše ime in naslov našega kandidata tako-le:

Dr. Ivan Šusteršič, odvetnik v Ljubljani.

Gospode somišljeniki iskreno prosimo, da nam razmerje glasov v posameznih občinah, naj si bode povoljno ali nepovoljno, takoj brzojavno naznanijo. Za devne stroške drage volje povrnemo.

Somišljeniki! Ne zanašajte se eden na drugega! Storit vsi svojo dolžnost, potem je sijajna zmaga gotova. Če pa bode tu pa tam zavladala malomarnost, lahko zmaga nasprotnik!

Torej na delo. Zadnji dnevi so odločilni. Glavna stvar je, da se naši somišljeniki v vsaki občini polnoštevilno udeležijo volitve. Potem je zmaga na celi črti zagotovljena!

Ne strašimo se malo dela in truda! Saj je samo enkrat tekom več let. Radovoljno, neumorno in neustrašeno se lotimo volilnega dela, saj se gre za sveto, vzvišeno stvar.

Z Bogom in ljudstvom za čast božjo in blagor ljudstva!

Pozor somišljeniki!

Vsa županstva so že dobila od glavarstev izkaznice in glasovnice z nalogom, dostaviti jih volilecem.

Nekatera županstva pa nalašč izkaznice in glasovnice zadržujejo in jih nočejo takoj dostaviti, da bi tako otežila našim volilecem, poslužiti se volilne pravice.

Pritožite se torej povsodi koderkoli se to dogaja, takoj brzojavno na okrajno glavarstvo, in, če to takoj ne izda, tudi še na deželno predsedstvo. Potem bode teh spletk hitro konec!

Prečastiti duhovščini!

Liberalci razširjajo mej volilci listek, ki se glasi:

»Volilci! Narodni kandidat za splošni volilni razred, ki voli dne 12. decembra 1900, je »vrl gospod« (!!) Luka Jelenec, mestni učitelj v Ljubljani. Volite njega in ne tistega advokata, ki je hotel razbiti kmetijsko družbo in ima od žlindre umazane roke. (!!)«

»Publikum« hiti vzdigati roki, vsak kar obe. Živio-klici.

Kmetje pred vratmi: »Nas pustite notri, tu nas je tristo, ki smo vsi proti Vašima kandidatom. Zanje Vas je bilo komaj dvajset, med temi iz našega kraja pet.

Shod se hitro zaključ.

Govornik si mane zmrzli roki v krčmi in pravi: »Prijetno ravno ni takole zborovati v senci bajonetov, toda mora pa le biti. Kaj bi rekel svet, če bi nikamor ne šli?! Tako pa bere z velikim začudenjem poročila o naših »triumfih«. In to je nekaj vredno!«

Splošen smeh. Avgur pogleda avgurja. Glas izmed ljubljanske garde: »Kam pa v nedela?«

Govornik: »V nedeljo vidimo se v Veliki vasi.« Vsi: »Na svidenje v Veliki vasi!«

Pri vratih pokaže se baterija štefanov. Splošno navdušenje.

Začetek uvodnega članka »Slov. Naroda« istega večera: »Naša stranka hiti od zmage do zmage, od trumfa do trumfa. Zopet se je vršil v Žabji mlaki sijajen shod naše stranke. Nasprotniki si se blizo niso upali. Naši kandidati bili so z navdušenjem soglasno sprejeti. Shoda se je udeležila velika množica samih tamošnjih volilcev. Govornik je med splošnim navdušenim odobravanjem govoril takole: (Sledi govor.)«

Tudi pri nas postavljajo nekateri Potemkinove vasi.

LISTEK.

Potemkinove vasi.

Liberalna stranka hiti od zmage do zmage, od trumfa do trumfa.

»Slov. Narod« z dne 5. dec. 1900.

»Jutri bomo v Žabji mlaki premagali klerikalce!« Tako se glasi povelje v Ljubljani in Novem mestu. Tudi nekaterim posebnostim zanesljivim liberalcem po Dolenjskem je pošta prinesla to vest.

Jutranji dolenjski vlak pelje drugo jutro ljubljansko »gardo« proti jugovshodu. Na železniški postaji v bližini Žabje mlake že čaka novomeška »garda« in nekateri liberalni trgovci in učitelji iz bližine.

Ob 10.: Vrši se »slavnostni vhod« v Žabjo mlako. Gospod učitelj je okrasil vrata gostilne, na koje dvorišču se ima vršiti »javni shod«, s smerečjem in nadpisom: »Dobro došli!«

Ob 11.: Začetek zajutreka. Duh kuhanih in pečenih klobas se razširja krog krčme. Natakara in krčmar vlačita »štefane«.

Ob 11.: Zajutrek se nadaljuje.

Ob 12.: Zajutrek se ni konec.

Ob 12.: Še vedno zajutrek.

Ob 13.: Izmed ljubljanske »garde« čuje se glas: »Dejma kos'!«

Ob 1.: Slavnostno kosilo. Govori se vse vprek.

Ob 2.: Kosilo se nadaljuje.

Ob 3.: Kosila še ni konec.

Ob 3.: Glas izmed novomeške »garde«: »Ob treh je napovedan shod!« Krik: »Na shod! Na shod!«

Krčmar leti iskat žandarmerijo, čez dvoriščna vrata napne blavec močno vrv, predno jih odpre, tako da radi vrvi zunaj stoječi kmetje ne morejo na dvorišče. Novomeška »garda« in šest liberalcev iz okolice, to je »publikum«.

Pri vratih glasovi: »Zakaj nas ne pustite blizu, to je lep javen shod!«

Govornik na dvorišču začne: »Mi smo izvrstni kristijani in ljubimo vero nad vse!«

Glas iz krčme, kjer so ostali drugi vdeleženci: »Zakaj ne govori raje tu notri, kjer je lepo toplo, saj zunaj ga tudi nobeden drug ne posluša, kot tisti, ki so že v oštariji bili!«

Drug glas: »Tiho bodi! To je zaradi tega, da bo »Slov. Narod« lahko poročal, da smo imeli javen shod na prostem!«

Govornik zunaj: »Te lepe bele cerkvice po naših gričih pričajo, kako verni in pobožni smo mi Slovenci!«

Glas iz krčme: »Lej ga no, kako je brumen, klerikalec bi ne mogel lepše govoriti. Škoda, da ga kmetje ne slišijo, ker te bande ne smemo pustiti na dvorišče, sicer bi nam delala sitnosti!«

Drug glas: »Kedar ni volitev, takrat že lahko drugače govorimo, ali sedaj moramo biti pobožni. Če nas prav na shodih kmetje ne slišijo, ampak tiskani naši brumni govori pa le padejo kakemu kmetu v roke, morda bo le verjel. Potlej bomo že zopet drugače govorili, če zmagamo!«

Govornik zunaj: »Mi smo prijatelji kmeta. Klerikalci ne store nič zanj, jaz ne vidim tukaj nobene ceste, ki bi jo bili preložili klerikalci!«

Glas iz krčme: »To je pa dobro povedal, ker čez zid ali celo skozi njega res ne more videti!«

Govornik: »Mi pa znamo prelagati. Tovariš našega kandidata pete kurije g. Jakob Dimnik je že večkrat pokazal, da zna prelagati, in kar zna urednik glasila »Zveze«, to bo znal gotovo tudi nje predsednik. Eden prelaga to, drugi bo kaj drugega, naš kandidat V. kurije prelagal bo pač ceste!«

Glas iz krčme: »Tudi dovtip!«

Govornik zunaj: »Naš kandidat za kmetijske občine res ne zna govoriti, toda to je dobro za volilce, ker pregovor pravi, da kdor molči, se desetim odgovori. On jih bo torej na Dunaju kar deset premagal!«

»Publikum«: »Živijo! Živijo!«

Vaški učitelj: »Predlagam, da se vsprejme kandidatura liberalnih kandidatov. Kdo je za to, naj vzdigne roko!«

Dolžnost prečastite duhovščine je, to nesramno obrekovanje našega kandidata, obdespoštovanega prvoboritelja za vero, dom in cesarja — takoj najodločneje zavrniti. Gre se za verski boj — obrekuje se naš kandidat, ker je katoliški mož in neustrašeni branitelj kmetkega stanu. Dva praznika sta v ta namen na razpolago. Ta dva dneva je treba dobro porabiti. Ker je sedanji volilni boj verski boj, je prav, da gospodje duhovniki tudi z lece pojasnijo liberalne laži. Carpe diem!

V obrambo pravice.

Kazenska preiskava proti liberalnemu radeškemu županu Brunšmidu se je pričela, ker je volilcem dostavljal glasovnice, ki so bile že popisane z imeni liberalnih kandidatov. Tako je prav!

Sraka in pavovo perje

Liberalni državnozbornski kandidatje so polni raznih obljub. Znaajo se pohvaliti tudi z zaslugami, kojih nikdar niso imeli. Tako se je hvalil dne 15. nov. v Črnem vrhu nad Idrijo liberalni kandidat g. Ivan Božič, koliko je dosegel kot deželni poslanec za Črni vrh, oziroma za svoj volilni okraj. Oglejmo si te njegove zasluge! V črnovrški občini vas Predgrize nujno potrebuje vodovod. Bivši črnovrški vikarij gosp. Janez Hladnik je spisal v l. 1898 za črnovrško občino prošnjo na deželni odbor, da bi se ozrl tudi na Predgrizane in jim preskrbel vodovod. Dež. odbor je poslal dež. inženirja, ki je napravil proračun in si ogle dal studenec, ki naj preskrbuje z vodo vas Predgrize. Proračun se glasi na 11.000 glt. Lani so prosili vaščani g. poslanca Božiča, naj priporoči prošnjo. Odpisal je na dopisnici, naj sami zopet prosijo. Bivši črnovrški kapelan je sestavil drugo prošnjo in neki posestnik je v največjem snegu iskal podpisov za prošnjo, katero so potem poslali dežel. odboru. V zadnjem deželnozbornskem zasedanju so Predgrizani zastoj čakali, da se bo poslanec g. Božič zanimal za to prošnjo. Šele drugi poslanec je šel vprašat in je zvedel, da dežela ne bode odrekla podpore, če bodo gotov del stroškov prevzeli tudi udeleženci. Da bodo morali Predgrizani tudi sami prispevati za vodovod, ker dežela ne more plačati vseh stroškov, o tem je kandidat Božič previdno molčal, — da bi ljudje slišali o prošnji za vodovod, — in zato njega kot jako delavnega (?) volili še v državni zbor. Mož gostih besed je res kandidat g. Božič! Pač pa je kot pristaš liberalne stranke, četudi je poslanec kmetčkih občin, vselej glasoval z liberalci in Nemci za nemško gledišče, zoper zadrage in posojilnice, zoper vladni načrt glede deželnega kulturnega sveta itd., ter tako nasprotoval vsem koristim kmetkega stanu in združnega življenja, zato je vse to previdno zamolčal in na drugi strani toliko obljubil, da ne bode tega dosegel, če bi bil 60 let poslanec na Dunaju in v Ljubljani. Na Raz

drtem je menda obljubil sodnijo, katero bodo zgubili v Senožehah, Vipavcem velikansko državno podporo, Črnovrščem in idrijski okolici eno ali dve železnici, krčmarjem konec kmetijskega društva v Vipavi, kramarjem bankrot vseh konsumov, notranjskim možem pa razdruženje vseh Raifeisenovih posojilnic. Sam sebe bo žrtvoval — za 20 kron na dan — če ga bodo notranjski volilci izvolili za drž. poslanca.

Posojilnica v Črnem vrhu deluje sedaj že šesto leto. Ustanovljena je samo za črnovrško župnijo. Kljub temu, da je vsako leto večje zneske podarila za dobre namene, ima že rezervnega kapitala 1403 K 60 h (berite g. Božič!) in vlog 95.465 K 48 h (koncem l. 1899). Koliko koristi posojilnica Črnovrščem, to bi bili preje vprašali, Vi liberalni kandidat, predno ste se predznili zabavljati čez posojilnice na deželi, zlasti čez črnovrško, o kateri sami liberalci (n. pr. g. Lapajne v Krškem) pravijo, da je uzor Raifeisenovih posojilnic na Kranjskem. Ker ste pa g. Božič, govorili in obrekovali posojilnico, ki je ponos Črnovrščev, zato si zapomnite, da Črnovrški nikdar ne bodo glasovali za kandidata, ki hoče zatirati Raifeisenove posojilnice.

Trn v peti so g. kandidatu Božiču tudi »Kmetijska družba«. Zakaj ravno te zadrage združujejo kmete in vzbujajo med njimi zavest, katera jih odvrca od liberalcev, ki držijo samo s kapitalisti. Oh, kako bode g. Božiča kmetijsko društvo v Vipavi! Sedaj že kliče gosposko na pomoč, da bi zapečatila po Vipavskem, zlasti sosedom, dobrim znancem kandidata Božiča, vse vinske sode med volitvami, ker bo tako on dal za vino in golaž, če bodo le njega volili.

Tudi črnovrškega kmetijskega društva se boji. Ta zadruga še sedaj obstoji in dobro uspeva, čeprav je znani Ivan Lampe lani kot neud kupil po svojem pastirju podplate v zadrugi prodajalnici na knjižico svojega gostača, da je drugi dan nesel ta »gorak« prestopek sodišču v Idrijo. Gorje! »Krvava rihta« tudi zato še ni zadušila »kanzula« v Črnem vrhu! Le bojte se ga! Izvrstno uspeva in se prav nič ne boji takega kandidata, ki prihaja sebe ponujat z obljubo, da bo zatrl vse zadrage na Kranjskem. Zato pa le brez strahu bodite glede izida volitev po Notranjskem, zlasti v Črnem vrhu! Klerikalna trdnjava v Črnem vrhu še ni padla! Dne 18. decembra 1900 bode, g. kandidat Božič, po sneženih drogovi mimo Cenca zvedeli prežalostno novico: »In v Črnem vrhu oglasi se jih sto: Božič poslanec ne bo!«

J. K.

Shod v Cerknici.

Preteklo nedeljo smo imeli v Cerknici shod. To vam je bila manifestacija zavednega ljudstva! Tu se je pokazalo, čegavo je cerkniško ljudstvo. Liberalci, mi vam pravimo, da vaše ni! Saj ste jih imeli na svojem shodu samo dve desetorici kmetov-vo

lilcev, ki so poslušali Božiča; kar je prišlo drugih iz radovednosti zraven, do teh še Božič nobene pravice nima, ti pa do Božiča ne, ker niso kmetje! Kaj ne, nekoliko zoprno je priznati svojo zmoto! Na shodu katoliško-narodne stranke je bilo nad 400 (beri: stiri sto) volilcev. Nekdo onih je sicer dejal, da jih je naštel samo 130; nekdo drugi pa je prav dobro k temu pripomnil: »Pa naj bi bil naprej štel, saj se ni bilo treba že pri 130 utruditi!«

Vsi navzoči so zvesto poslušali in navdušeno pritrjevali obema kandidatom dr. Šusteršiču in dr. Žitniku. Dr. Šusteršič je najprej strogo obsodil podlo pisarjenje »Sl. Naroda« o naši duhovščini; pred volitvami jo hoče oblatiti, da bi se ljudstvo obrnilo od take oblatene duhovščine. Ne boš! Le verjemite, ljubi liberalci, ko bi vi spoštovali duhovščino, bi je pa ljudstvo ne moglo! Povdarjal je tudi splošno volilno pravico. Kje je zapisano, da bi moral imeti kmet, ki plačuje večino davka, manj pravice, nego bogatin, ki sedi pri peči in kupone striže? Tudi delavska plača se mora uravnati, da bo imel od dela korist delavec, ne pa samo delodajalec. Notariat, pri katerem se ljudstvo tako izsesava, se mora podržaviti! (Navdušeni živio-klici!)

Dr. Žitnik je poročal o preteklem državnozbornskem delovanju, zraven pa je prav temeljito zavračal trditve, ki jih liberalci širijo z volilnim katekizmom. (Samo ena prodajalnica se je bahala, da je teh katekizmov razdala nad 800. Ko pa jim je neka žena povedala, da so gospodinje z njimi podžigale peč, in da je strašno smrdelo, ko so se smodile, tedaj so postali v prodajalni vsi od jeze zeleni. Tako je prav! Liberalci, ali ste že kedaj slišali besedo »kolportaza«? Vam je znan tudi kak paragraf o tem?) Ljudstvo pa je ravno na tem shodu pokazalo, da vsi liberalni katekizmi nimajo toliko soli, kolikor je kmet potrebuje za en krompir. Zbrani so z navdušenimi klici sprejeli kandidaturi dr. Šusteršiča in dr. Žitnika. Posebno navdušeni so bili Begunjci, ki so se pripeljali na voze, okrašenih z zastavami in drevesci. In ko so liberalci videli ta volilni oblak 70 Beguncev, so v strahu stokali: »Toča bo!« Mi smo pa dejali: »Bo, bo, pa bo cirkniški liberalizem pobila!« In res je pobit, saj na shodu nihče ni ugovarjal, in tako se je pokazalo, da liberalci tudi s svojim »frohtom« pri zavednih možeh ničesar ne opravijo, in da jih bomo pri volitvah pokopali. Vedno so pravili svojim možem: »Le pojdite na ono stran volit, saj vaša bo zmaga naša bo pa »prata!« Pri shodu so pa naši možje dejali drugače: »Naša je zmaga, naša je »prata«, liberalcev pa — zgaga!« Tako je! Zavedni možje, le na noge, zmaga je naša! Živeli zavedni volilci!

Trgovci in volitve.

»Narod« pozivlje vse trgovce v boj proti katol. narodni stranki, češ da ta stranka hoče z vsemi sredstvi uničiti trgovski stan. Par konsumnih društev v deželi mu mora služiti v dokaz, da morajo trgovci v brez-

obziren boj proti duhovščini. Mi moramo pa temu nasproti konstatirati, da je katol. narodna stranka ravno v vprašanju konsumnih društev postopala jako zmerno. Če bi bila izdala parolo, naj se povsod snujejo konsumna društva, nastalo bi jih bilo jako veliko. A stranka je bila tako zmerna, da je odločno rekla, naj se le tam snujejo, kjer so revnemu ljudstvu v resnično korist. Za stranko so mero-dajne resolucije katoliškega shoda. In tu je bil trgovski poročevalec, kateri je zagovarjal trgovino, in katoliški shod je pritrdil vsem opravičenim težnjam trgovcev. Da vidijo trgovci, kako lažejo liberalci, ko slikajo katoliško-narodno stranko kot sovražnico poštene trgovine, podajemo tu resolucije kat. shoda o trgovskem stanu:

»Trgovski stan hira vsled konkurence in pomanjkanja stanovske in gospodarske organizacije. Njemu v pomoč izjavlja II. slov. katol. shod:

1. Osnuje naj se tesnejša stanovska organizacija trgovstva, da se bo mogla domača trgovina uspešneje razvijati in braniti. V tem smislu naj se preosnujejo sedanje trgovske in obrtne zbornice.

2. Uvede naj se za vse trgovce, izvzemši branjevece, dokaz vsposobnosti, ki naj ima poseben značaj za velike in poseben za srednje in male trgovce. Vedno naj se pa zahteva poleg potrebnih pravnih lastnosti dokaz o prestani določeni učni in pomočniški dobi; poleg tega pa tudi dokaz o zadostnem, po razmerah določenem kapitalu.

3. Država, dežele in občine naj snujejo trgovske šole; država naj zdatno podpira trgovska učilišča, ki naj jih ustanavljajo dežele, občine ali trgovske zbornice.

4. Agentsko vprašanje naj se tako vredí, da agenti ne bodo smeli stopati v dotiko z zasebniki ali celo sami prodajati blaga, za katero posredujejo. Zakonito naj se tudi določi, da komisijonarji ne bodo smeli blaga prodajati na svoj račun.

5. Krošnjarija naj se tako omeji, da ne bo delala konkurence stalnim trgovcem.

6. Pri konzulatih in poslanstvih naj se nastavijo trgovski izobraženi strokovnjaki, ki naj naravnost s trgovskimi zadrugami občujejo, da ne bodo trgovska poročila potom trg. ministerstva dohajala redno mnogo prepozno. Pri vsaki dež. vladi bodi nastavljen trgovski strokovnjak kot poročevalec v trgovskih zadevah.

7. Tarifna prometna politika naj skrbi, da ne bodo njene ugodnosti veljale samo velikim, marveč tudi srednjim in malim trgovcem.

8. V podporo in napredek trgovskega stanu naj se po vseh večjih mestih v zvezi z mestnimi odbori sestavi trgovska svetovalstva, v katera naj poleg zastopnikov mesta, dežele in države volijo trgovske zbornice svoje zastopnike.

9. Država in dežele naj podpirajo trgovske zbornice, da poskrbijo svojim članom potrebne kreditne zavode.

Angleška omika.

Nobeno ljudstvo, ki je kedaj širilo omiko med divjimi narodi, ne more trditi o sebi, da je vselej pravično ravnalo z divjaki. V tej stvari tudi Buri niso brez krivde, dasi se je zlasti zadnji čas mnogo govorilo o njih pravicoljubnosti. Vsekako najbolj neomikano pa postopajo Angleži, ki razširjajo svojo toli hvaljeno omiko.

O tem nam podaja zanimiv zgled pl. Wernsdorff, ki je sam dalje časa živel med Angleži v Južni Afriki. Piše v knjigi »Ein Jahr in Rhodesia« tako le:

Angleške čete so šle v boj proti Mašoncem. Kmalu so zadele ob sovražnika in vnela se je vroča bitka. Mašonci so po kratkem boju obupali, začeli so se umikati, streljanje je ponehalo in mašonske čete so se poskrile v bližnjem skalovju v votlinah. Mašoncev je bilo samo moških več sto; imeli so s seboj tudi žene in otroke.

Angleži so skalovje zastražili. Prvo bitje, katero so zapazili Angleži ob skalovju, je bila grda, krvavogleda stara ženska, ki je imela dolge nohte, podobne krempljem divje zveri. Po neprevidnosti se je pokazala iz skrivališča in angleški jezdeci so jo ujeli.

Branila se je; zato so jo zvezali, predno so jo peljali k poveljniku. Poveljnik major Gosling je naročil kapitanu Brabantu, da ji ukaže, naj vstopi kot tolmačica v službo Angležev. Ker se je odločno branila, ji je nastavil Gosling revolver pod nos; na to je ženska pokleknila in obljubila, da bo vse ubogala.

Kapitan Brabant ji je zdaj naročil, naj pozove svoje rojake v imenu Chartered Company je (torej trgovske družbe!), da zapuste votline. Dva jezdec sta žensko odpeljala h glavnemu vходу v jame, in zamorka je zakricala noter, kar so ji Angleži naročili, namreč:

»Če se zamorci udajo, se bodo Angleži usmilili ženskih in otrok; mož pa čaka pravična sodba!«

Slišalo se je tudi, da so ji nekaj odgovorili, potem je pa bilo zopet vse tiho.

Major Gosling je dalje časa čakal; ker se zamorci le niso udali, zapovedal je pred vhod vreči nekaj dinamitnih bomb, ki so se razletele s silnim pokom. Potem ko se je to zgodilo dvakrat, je prišlo iz votlin mnogo žena z otroci na hrbtu, deklet in pol odraslih otrok. Bliščalo se jim je silno, ko so prišli na prosto, in trepetali so strahu. Vo-

jaki so jih odpeljali v tabor. Jedno črnh žena so poslali še enkrat k votlinam, da bi pozvala može, naj se udajo, pa bilo je vse zastoj!

Sploh ni bilo odgovora; naši častniki so tega že pričakovali, zakaj znano je, da zamorec trdovratno vztraja pri svojem sklepu. Tudi so Mašonci vedeli, da naši ne bodo ravno milo postopali z njimi, če se nam prav prostovoljno udajo. Polkovnik De Moulin je vzel uro v roko in ko je poteklo četrto ure, je ukazal, naj se začne razstreljevanje z dinamitom. V to svrhu so odločili posebno četo, kateri sta poveljevala kapitan Harding in poročnik Faltun.

Dva zaboja dinamita, po trideset funtov težka, so zvezali z dolgo prižigalno vrvice. Ustrelili so nekajkratov v vhod, da bi za morce pognali nazaj. Potem so nesli oba zaboja k votlinam, prižgali vrvice, na to pa smo se vsi, kar je bilo najhitreje mogoče, poskrili za kamenje in drevje.

V malo minutah se je zaslišal strašen tresk; videli smo, kako je neslo visoko v zrak skale, grmovje in pesek. Potem je hitel vsak oddelek naših vojakov na svoj prostor, da ne bi mogli Mašonci ulti iz drugih votlin. Ujeli smo res nekaj črncev, ki so

pripovedovali, da je bil zračni pritisk v votlini grozen in da je veliko ranjenih in ubitih. Vkljub temu ostali Mašonci niso hoteli ven.

Zato so naši častniki v teku nekaterih dni še večkrat zažgali dinamit (!) pred votlinami, dokler niso bili uverjeni, da gotovo ni nihče več živ notri. Strašen smrad o mrličih, ki se je širil iz skalovja, nas je kmalu o tem popolnoma prepričal.

Da je ta popis Wernsdorffov resničen, o tem ni dvoma. Raje je zapisal premalo, kakor preveč, ker je prijatelj Angležev. — Iz njegovega poročila pa si lahko sestavimo sliko o kulturnem delovanju Angležev. Če Anglež s tujimi narodi tako barbarško postopa, širi med njimi le barbarstvo, ne pa omike. Potem si lahko pojasnimo, zakaj divja ljudstva še bolj podivjajo, če pridejo v dotiko z Angleži.

Najznačilnejše pa je to, da je v opisanem boju kupčijska tvrdka, torej zasebna družba, smela rabiti angleške državne čete za svoje roparske namene! Vidi se, da kršenje mednarodnega prava Angležem ni nič novega. Dobro jim je vsako sredstvo, če le pomaga širiti njih omiko.

10. Konsumne zadruge naj se vstanavljajo le tam, kjer so revnejšemu ljudstvu v resnično pomoč.

Kje je tu kaj sovražstva do trgovskega stanu? Ravno nasprotno: katoliško-narodna stranka je po svojih načelih sovražnica vsake nepoštenosti v trgovini in ravno zaradi tega prijateljica poštene trgovine. Ker mora vsak katoliško-narodni poslanec delati v smislu resolucij katoliškega shoda, je torej čisto krivično, da „Trgovsko in obrtno društvo“, katero nima prav nobenih zaslug za trgovstvo, kakor da je vložilo nekaj tožba zoper zadruge, sedaj hujska trgovce proti stranki, ki ima v svojem programu tako jasn načrt v obrambo in prospeh poštene trgovine.

Mi bi nasprotno lahko vprašali g. Terdino, ki je podpisal ta zlobni poziv, naj on pove, kaj je pa liberalna stranka storila v prospeh trgovine? Z načelom brezobzirne svobodne konkurence izroča manjšega trgovca na milost in nemilost gospodarski premoči bogatejšega, zvitejšega in zlobnejšega konkurenta, in ravno liberalni trgovci se ustavljajo najbolj vsaki koristni ureditvi trgovskega stanu.

Pametnim trgovcem ne bo težko izprevideti, na kateri strani se poštena trgovina bolj varuje.

Lukec — upehan.

Kandidat Luka Jelenec včeraj v „Narodu“ zdihuje, da je storil, kar je mogoče, da bi ga volilci osebno poznali. Pozabil je povedati, da ondi, kjer so ga volilci osebno spoznali, je zgubil še mnogo liberalnih volilcev. Luka Jelenec o svojem „velikem delovanju“ pravi: „Priredil sem sedemnajst večjih in manjših shodov in zaupnih pogovorov.“ V tem številu bode pač večina „zaupnih pogovorov“ in pa „manjših shodov“ — na Glincah, ki je Lukčevo slavo nesel po vsej deželi. Milo že sedaj vzdihuje Lukec: „Vsem volilcem, katerim nisem mogel ustreči, se posebno priporočam.“ Kakor se vidi, je Lukec po tolikem ogromnem delu upehan in volilci prav storé, ako se ga usmilijo in ga pusté doma.

Dolenjsko.

Liberalni katekizmi so prišli tudi v Dobrepolje. Neki oče, moder mož, je bral tak katekizem, da si svoje liberalno prepričanje še bolj utrdi. Za neumne ljudi je ta knjižica zelo pripravna. On bere, bere, pa otroci tega niso bili veseli. Hči objokana prosi: „Ljubi oče, lepo Vas prosim, ne berite takih knjig, vi boste ob vso vero prišli.“ „Kaj tebi moja vera mari!... Jaz imam tako vero, vi imejte pa kakoršno hočete, odvrne skrbni oče.“

V Velikih Laščah podpisuje glasovnice za liberalce notarjev pisar. Boljšega pač niso mogli dobiti. — Sicer pa od njega podpisane glasovnice lahko proč vržete in dobite druge od okr. glavarstva ali pa na dan volitve od komisarja.

„Cum dulce utile!“ mislila si je v nedeljo spoštovana liberalna družba iz Velikih Lašč, ko je prišla v Dobrepolje loviti zajce. Najprej so ti veliki Nimrodi vzeli v strah zajce, potem so hoteli pa še volilce. Ej, pa ti niso zajci!... V Strahovi goštilni, kjer imamo župana, bi bili potem radi vjeli nekaj glasov za liberalce. Župan, pokorni sluga liberalcev, pošlje brž po sosede, češ, ako mene nočejo ubogati, bodo pa vsaj te gospode... Pa, o jej!... Liberalna pridiga ni imela vspeha, fraza „kmet kmeta“ ne vleče. Ko so pa liberalci povdarjali, da ne volite advokatov, ter ne zaupajte advokatom in notarjem, so ljudje brž razumeli in jeden se oglasi: „Prav gospodje, da ste mi to povedali!... Vidite, jaz sem ravno mislil gospoda notarja vprašati zaradi neke pobotnice, pa ker pravite, da tem ljudem ni treba verjeti in zaupati, ga ne bom vprašal.“

Pravijo, da se je navzoči g. notar kar začudil, kako si kmetje koristne nauke brž zapomnijo. Obligatna pridiga proti zadrugam iz znanih ust tudi ni obrodila zaželjenega uspeha. Kmetje vedo, kje jih čevlji žuli in kaj jim je zadruga, zato se liberal-

cem posmehujejo in jih pomilujejo bodisi zaradi njihove nevednosti ali zaslepljenosti.

Dobrepolje niso liberalna Kalifornija. Nekateri so mislili, da bodo v Dobrepoljah tako lahko izkopavali liberalce, kakor se v Kaliforniji zlato. Toda tukaj so trdna tla. Dan na dan se trudijo liberalni agitatorji, da bi preobrazili naše ljudi v čisto liberalno »zlato«, pa zastoj trud, zastoj besede. Naši ljudje poznajo liberalce iz prakse, zato poznajo take tičke po petji in perji, pa jim ne verjamejo. Naši ljudje ne bero zastoj... Volili bodo združeno naše kandidate.

»Velikanski shod v Novem mestu«, o katerem je »Narod« tako pisal, kot bi bili tam celo Dolenjsko liberalci spravili v svoj koš, je bil v resnici ves drugačen. Bil je semenj tisti dan, in Slane s svojimi pristasi je lovil ljudi, ki so večinoma iz radovednosti gledali, kaj bo neki tam. Mislili so si pa možje, kar so hoteli. Tisoč jih ni bilo, komaj četrtnina. Neki mož je rekel: Poslušal sem jih, v žepu sem pa »figo« tiščal.

Shod v Knežaku.

Kakor je že »Narod« poročal, se je volilni shod vršil v Knežaku v nedeljo dne 2. dec. okoli 5. ure v šolskem poslopju. Da pa zna dotični poročevalec v »Narodu« tako grozno »farbati«, bi ne bil mislil.

Število poslušalcev na shodu, ki so bili v šolski sobi in na hodniku, bi cenil okoli 150 in med temi je bilo tudi nekaj nedoraslih fantov, ki so prišli seveda iz radovednosti. Če bi prišel še otroke in ženske na stopnjicah in v veži, mogoče da jih je bilo nad dvesto skupaj, štel jih ni nihče.

O volitvi predsednika shodu ni bilo nič slišati. Župan Cuček je menda dal besedo g. dr. Karolu Treotu. Kaj pa je povedal? Prežvekoval je nekaj prašanj iz liberalnega katekizma in proti koncu ponavljal že tolikrat premlete fraze »Slov. Naroda« o nadvladi duhovščine nad ljudstvom, udrihnil po g. Žitniku, hvalil pa Božiča, ki bo izposloval razdelitev gozda. To je limanica, na katero love volivce v Knežaku, saj se je jeden Knežan izrazil, če ne bo voljen Božič, pa gozd ne bo razdeljen. Ko je končal, niti polovica ni vzdignila rok na poziv župana Cučka.

Kaj pa naj rečem o navdušenju za kandidata Luko Jelenca po govoru J. Lavrenčiča? Govornik J. Lavrenčič je v pravem pomenu besede otrobe vezal. Kar je čenčal, ni imelo ne glave ne repa, in menim, da nobeden pričujočih ne bi bil vedel povedati, kaj je hotel govornik.

Dr. Treo in nadučitelj Češnik, katera sta med govorom v klopi sedela, sta bila menda grozno preuzeta in navdušena od Lavrenčičevega govora, tako, da nista vedela, kam bi oči obrnila; misleč si: Si tacuisses — strašanska navdušenost, kajti ko je župan Cuček navzoče pozval, naj tisti, kateri je za kandidata Luko Jelenca, roko vzdigne — strmite: Als er zählte die Häupter seiner Lieben, es waren nicht drei über sieben, ki bi bili roko vzdignili. To je tista v »Narodu« hvalisana navdušenost.

Liberalni pritisk.

Iz Šmarce in Preserja se poroča delavskemu tajnistvu, da je v ondotni lesni tovarni zapovedal neki uradnik, naj delavci prinesejo njemu volilne listke in da morajo voliti samo tistega moža, katerega mu on zapiše. Pozor ondotni naši možje, glejte temu uradniku na prste!

Radodarnost liberalcev.

Iz Železnikov se nam piše: Liberalci so sila radodarni, posebno sedaj za časa volitve. V tem se odlikuje tudi uredništvo »Gorenjca«, katerega marljivo širi po Martin-vrhu v selški župniji. Verni katoliški možje ne vedo, zakaj to darilo dobivajo, zato hodijo prašati, kaj naj store. Poučeni si z umazanin papirjem kurijo peči. Neznosno je že početje liberalcev.

Ljubljansko nemško društvo

je sklenilo včeraj: 1. V peti in v četrti skupini se Nemci ne udeležijo volitev, s tem pa se ne vzame pravica vodstvu stranke, da po okoliščinah priporoči volilcem udeležbo v

četrti skupini. 2. Volitve v tretji skupini pa se prepuščajo sklepu strankinega vodstva, za ljubljansko mesto se priporoča sklicati volilen shod.

Kmet naj voli kmeta!

Iz Ribnice se nam poroča: Prvi, ki so začeli nauke liberalnega volilnega katekizma v dejanju izvajati, so vrli ribniški kmetje. Dne 4. t. m. so se zbrali zastopniki vseh v Ribnico vsolanih občin, da izberó 5 zastopnikov v krajni šolski svet. Kar privleče nekdo liberalni volilni katekizem iz žepa in prebere točko 4—9 iz njega kot najnovejšo volilno postavbo. Možaki so si takoj zapomnili geslo »Kmet naj voli kmeta«, pustili so na stran vse liberalne težave in izvolili 5 poštenih kmetjskih mož. Sedaj pa pravijo liberalci, da kmetje niso prav razumeli njihovega katekizma (!!) So pač čudni možje ti liberalci. Če kmetje poslušajo ribniškega kaplana, tedaj jim grozé: varujte se; svojo bisago bi rad napolnil z vašimi žulji; če pa ravnajo po jasnih določilih njihovega katekizma, tedaj pa zopet pravijo: Vi kmetje tega ne razumete, sicer ne bi metali liberalcev iz kr. šolskega sveta. Kako torej liberalcem vstreči? Pa še nekaj. Za četrtek ob eni uri sklical je dosedanji načelnik kr. šol. sveta sodni svetnik gospod Višnikar sejo. Vabila k tej seji so dobili člani še le 2—3 ure poprej. Pa saj za kmeta je kmalu dobro, misli kmetjski poslanec gosp. Višnikar. Zato je bila pa tudi obč. pisarna, kjer bi imela seja biti še ob 1/2 na 2 zaklenjena. Kaj, ko bi se kmetje še pri deželnih volitvah ravnali po Vašem volilnem katekizmu, g. sodni svetnik? Treba se bo pokmetiti in kak gruntec kupiti, kaj?

Kje je Kopač?

Socijalno-demokratski kandidat pete kurije je izginil. Povsod so lepaki z njegovim imenom, njegove častite osebe pa ni nikjer. Že tri dni ga v Ljubljani išče sodnijski sluga, a zaman. Tudi v Trstu ga ni najti. Sodišče je radovedno, kdo da je tisti »Monsieur Sans Gène«, o katerem je »Narod« pisal. Kopač je imenoval duhovnika, ki je v svesti si svoje nedolžnosti tožil. Torej na dan, g. kandidat! Čemu se skrivate? Saj mandat je zagotovljen!

Prvotne volitve na Koroškem.

Iz Celovca, dne 6. dec. Prvotne volitve se vrše v znamenju najhujšega pritiska od liberalno-nacionalne strani. O kaki prosti volitvi ne more več biti govora, voli se prav po — o g e r s k o ! Denar, katerega sipljejo nasprotniki, najnesramnejše laži, katere še vedno najdejo vernikov, vse to pomaga nasprotnikom. Pomagajo jim, kakor kažejo razni pojavi, tudi vladni organi. Čare na gardo, ki deluje zanj, nikakor ne sme biti ponosen!

Slovenci so izgubili občine: Dholica, Libeliče, Kotmarovas, Pokrče, Galicijo. Podlegli so tudi v Možici za štiri glasove.

Zmagali so Slovenci, po deloma jako hudi borbi v občinah: Svetna vas (IV. in V.), Škofiče (IV.), Velikovec — okolica (IV.), mesto je v V. kuriji volilo nemško-nacionalno; Škocijan (IV. in V.), Ovbje (IV.), Hodiše (IV.), Črna (IV.), Bela IV. in V.), Žitaraves (dva naša, dva nasprotna.) Socijaldemokratje so v V. kuriji dalje zmagali v občinah: Št. Rupert pod Celovcem (2, z 78 glasovi proti 52); Prevalje (10, s 192 od 236); Hüttenberg (5), Št. Janž na Pressenu (s 111 glasovi proti 28), Podlublje (od 318 volilcev jih je prišlo 76, ki so enoglasno volili socijaldemokrate); Himmelberg (5, s 60 glasovi proti 36); Wolfsberg (9.)

»Blagor« indirektnih in javnih volitev se kaže prav jasno ob sedanjih volitvah! Liberalnemu terorizmu so tako vrata odprta na stežaj: Pravi »unicum« in vrhunec »liberalne« volilne geometrije pa je, da 4, reci štiri volilci volijo v eni občini enega volilnega moža, dočim jih je drugod treba 500. »Mir« poroča o tem: Prav poseben volilni okraj in občina je »okolica Šmohor«. Tu pa ne govorim o srednje veliki občini Moše (Möschach), ki obdaja od vseh strani mali trg Šmohor, ki je nekako tako velik, kakor slovenska vas Žabnice pod vs. Višarjami. Med občino Moše in Šmohorom so

določili še čisto malo sveta kot občino »Šmohorska okolica«. Tu so stale do zdaj ena velika in dve mali hiši; pred letom je prišla zraven kot četrta hiša dr. Hussov-a vila. Ti trije, oziroma zdaj štirje posestniki volijo v IV. kuriji enega volilnega moža. Kedar to premišljujem, se mi zdi, kakor da bi dotični ljudje, ki so to občino in s tem tudi ta volilni okraj napravili, tukaj se bili malo pošalili. Da tu ni več slovenska zemlja se samo ob sebi razume. Vse to pa se imenuje: »liberalna volilna geometrija.«

Volilna borba v Istri.

Iz Trsta se nam piše: Istra je imela po zadnjem uradnem ljudskem štetju 80.000 Hrvatov in Slovencev več nego Italijanov, a v resnici jih je nad 100.000 več. Opravičeno je vprašanje, kako more biti o tako ogromni slovanski večini dvomljiv izid volitve v V. kuriji? Že dejstvo, da je ta mandat za Hrvate in Slovence v nevarnosti in da so v minolih volitvah zmagali v tej kuriji Italijani, je jasna ilustracija razmer. Kako prihajajo Italijani do vspehov, ki so naravnost v nasprotju z dejanskim stanjem prebivalstva? Potom drzne falsifikacije, potom najhujšega nasilstva in s pomočjo odločilnih krogov. Glede razdelitev v sekcije po narodnosti čivkajo v Trstu že vrbci, da je načrt te razdelitve napravil isterski deželni odbor ter da je istega namestništvo z malimi izpremembami odobrilo. Da deželni odborniki niso delili sebi in svojim na kvar, to se ume samo ob sebi. Vi ste že v svojem listu navedli v tem oziru več dejstev, iz katerih je razvidno, da se o delitvi ni izvajalo načelo narodnosti, nego da je volilna geometrija, kjer le mogoče, v škodo Slovanom. Drugo sredstvo, s katerim Italijani dosegajo svoje uspehe, so volilni imeniki. Na stotine naših so izpustili, drugim so popačili imena in priimke tako, da jih živ krst za istimi ne more najti, dočim so upisali cele roje svojih, ki nimajo volilne pravice. Reklamirati se ni moglo povsodi, ker naših niso pustili do volilnih list; zopet drugod ni bilo mogoče v nekoliko dneh popraviti toliko pogrškov. Kar se ni doseglo na ta navedena načina, skušajo Italijani doseči na volitvah samih ter so nam volitve v Lazaretu, v Škofijah in Oprtlju živi vzgledi, kaj vse se dosega z načelom »osar tutto«. No nekatere »uspehe« Italijanašev že še popravi naša stranka, vseh pa ni mogoče. Ako torej zmagajo Italijani, vedeli bomo, kako so zmagali in kdo jim je pripomogel do zmage. Sicer pa bilanca kaže za nas še vedno ugodno ter nam mora veljati geslo: Pogumno v nadaljni boj proti premoči krutega sovraga in njegovih zavetnikov!

Proslava Prešernove stoletnice.

Iz Zagreba, 3. dec.

Tudi na Hrvatskem se je proslavila dostojno Prešernova stoletnica. Vsi hrvatski časopisi so prinesli spise o Prešernovem delovanju kot pesniku, a »Obzor« je objavil celo uvodni članek o znamenitosti te stoletnice. Najzanimivejša pa je bila proslava Prešernove stoletnice v najvišjem znanstvenem zavodu hrvatskem, v jugoslavenske akademiji. Dne 3. dec. je čital v svečanej sednici prof. dr. Avgust Musić zanimivo razpravo o Prešernovem »Krstu pri Savici« pred odličnim občinstvom. Prof. Musić, sam rojen Slovenec, je proučeval z velikim zanimanjem Prešernove poezije, a po njegovej trditvi se mu je najbolj dopadel »Krst pri Savici«, za to ga je pri tej priložnosti vsestransko ocenil, kakor dozda še nobeden v estetičnem pogledu.

Ta razprava bode brez dvoma zanimala Slovence, ki izide v tisku. Tukaj hočemo omeniti le v glavnih potezih razlaganje učenega kritičarja. Ko je podal slusateljem v kratkem vsebino eposa, je razložil urejenje eposa po pesniških pravilih, katerih se je pesnik strogo držal, ter je posebno konec eposa krasno izvel. — Vse to dokazuje Musić s citati iz samega pesnika. Pri govori, da mu značaji niso dosti točno izraženi, ne stoji, marveč je glavni junak Črtomir krasno zadet, a ravno tako tudi Bogomila. Črtomir predstavlja značaj Slovenca in Bogomila Slovenke. V Črtomirovem značaju

nima nobenega nasprotja zato, ker se je dal pokristiti, kajti Črtomir ni mrzil krščanstva radi njega samega, nego radi tega, ker so tuji širili s krščansko vero tudi tujo sužnost. A Ljudmila se žrtvuje za Črtomira, samo da ga reši smrti, da izprosi zanj milosti pri Bogu, a ko je to dosegla, se odpove zakonu z njim. V Črtomiru se zrcali sam značaj Prešernov, ki je nezadovoljen sam s seboj, iskal slednjič tolažbe v veri ter to tolažbo tudi našel, kakor se je pesnik sam izrazil v sonetu na svojega prijatelja Čopa.

Prof. Musić trdi tudi prav odločno v svojej razpravi, da je »Krst pri Savici« pravi epos, češ da ima v njem dovolj dejanja, ter se izjavlja odločno proti onim, ki zatrjujejo, da tudi v tej pesmi vlada le lirčno navdušenje pesnika. Delo pokrščenja se mnogim zdi neznan, toda pesnik je ravno ta čin tako krasno izvel, da ravno v tem leži vsa moč tega eposa. Če ni v tem eposu mnogo zunanega delovanja, ima ga zato tem več v duševnem smislu, v psihološkem pogledu. In v tem je Prešernov »Krst pri Savici« zares dovršeno delo, pravi epos.

Pri tej priložnosti je prof. Musić omenil tudi predelave tega epiza po Samhaberju ter se ri mogel o njej pohvalno izreči. Če je hotel Samhaber s svojo predelavo dokazati svojo trditve, da mora biti v eposu več dela, je to sicer deloma izvel, ali njegov epos ravno radi tega ni mnogo vreden, ker je v njem zavržena glavna ideja Prešernovega eposa, namreč krščanska ideja; zato bi bil Samhaber po trditvi prof. Musića mnogo boljše ravnal, da je prestavil »Krst pri Savici« kakor je to storil z drugimi pesmami, mesto da ga je po svojih nazorih prevedel. Tako bi bil prestavljač prikazal s prevodom tega eposa Prešerna ne samo kot zvestega rodoljuba in poštenega Slovana, nego tudi vernega kristjana. A Samhaber menda ravno tega ni hotel.

Slava Prešernu je odmevalo po dvorani ko je dokončal učeni akademik svoje zanimivo predavanje, na katero opozarjamo Slovence, da ga prebera, ko pride na svitlo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. decembra.

Strah graških nacionalcev pred bližnjo bodočnostjo so pokazali njih zastopniki v graškem mestnem svetu. Zahtevali so namreč, naj se premeni občinski statut v tem smislu, da se podvoji sedanja funkcijska doba občinskih svetnikov in vsled tega tudi župana in obeh podžupanov. Mesto tri bi torej močje lahko šest let mirno dihalo na svojih stolcih. Zagrizeni nacionalci so pač uvideli, da se njih tla čim dalje bolj majo v Gradcu in da bi se v nekaj letih kaj lahko popolno skrčilo število njih zastopnikov v občinskem svetu, pred vsem pa odtegnile županske jasli izpred njih ust. To bi bilo seveda skrajno neljubo in treba je bilo podvojiti funkcijsko dobo.

Povišanje davka za žganje. Deželni odbor nižje-avstrijski že razpošilja vabilo in dnevni red za prihodnjo sejo 12. t. m., ob jednem pa tudi prijavlja vladni načrt glede doklade na državni davek od žganja, s katerim se bodo pečali razun isterskega vsi deželni zbori. Načrt obsega 15, deloma zelo obširnih paragrafov in določa novo doklado na žganje 20 vin. od vsakega litra. Skupni novi dohodek ceni vlada na 19.200.000 kron. To novo doklado bodo pobirali vseskozi državni organi in torej deželi ne bo provzročala nikakih sitnostij. Dohodek se razdeli v sorazmerju s konsumom žganja mej posamezne dežele takole: največji delež dobi »dežela žganja« Galicija, namreč 5.715.984 kron, potem Češka 3.793.101, Nižja Avstrija 2.171.298, Moravsko 3.182.829, Šlezija 1.070.642 (!), Štajersko 658.985, Koroško 513.784, Kranjsko 323.488, Tirolsko 459.751, Dalmacija 106.062, Gor. Avstrija 184.564, Solnograško 114.586, Gorica z Gradiško 65.312, Istra 64.881, Trst 94.764, Bukovina 635.041 in Predarlško 44.928 kron. Za one dežele, ki so dosedaj pobirale višjo doklado, kakor n. pr. Štajersko in dr., izjavlja vlada, da bo tudi nadalje dovolila primerno znižano samostojno deželno naklado. Na ta način bo katera dežela oškodovana za nekaj ...

Ogerski narodnostni zakon po za trdilu poučenih krogov ni ravno slab in krivičen, ko bi ga oblastva le hotela tudi v praksi izvajati. Da, prišlo je tako daleč, da morajo prizadeti nemažarski krogi resno opominjati Szellovo vlado na zakonite dolžbe glede jezikovnega zakona, katerega njeni organi dosledno prezirajo. Vlada mora konečno rada ali nerada ustreči mnogim željam, katerim se na podlagi zakona nikakor ne more izogniti. To pa gotovim »prijateljem« nemažarskih narodov ni všeč in jeli so glasno zahtevati premembe ozir. revizije obstoječega zakona. Po pravici pravi »Alkotmany«: V čudnih časih živimo. Revizije že davno izvedenih slabih zakonov nihče ne zahteva, hočejo pa mesto tega revidirati še ne izvedene dobre zakone, kakor je narodnostni zakon. Komu v korist, pač ni težko uganiti.

Ministerska kriza v Bolgariji.

Uradni korespondenčni urad nam je sporočil včeraj iz Zofije senzačno vest, da je podalo ostavko celo Ivančevovo ministerstvo in da je za čas krize odgodoeno zasedanje sobranja. Glavni povod krizi je notranji minister Radoslavov, ker se je dal podkupovati in je temu prišel na sled knez Ferdinand. Bolgarski »Mir« piše o tem sledeče: Uprava brunšviške železnice je ponudila v nakup stare vozove po 930 in stroje po 25.000 frankov. Vodja stavbinskega ministerstva je pa brez konkurenčne obravnave s pomočjo židovske tvrdke Weissenberg in Stransky v Zofiji sklenil kupčijo za 5000 ozir. 35.000 frankov, vkljub temu, da po izjavi inženirjev niso bili vredni vozovi niti 930 frankov. Dne 29. novembra je došlo štirinajst omenjenih voz in železniški uslužbenci so se odločno uprli, uporabljati take vozove, v katerih ni nihče varen. Vsi so zahtevali, naj država zavaruje njih rodbine. V tem slučaju se je šlo za skupni znesek 200.000 frankov. — Dalje poroča omenjeni list, da je krizo povzročila zahteva ministra predsednika, naj se dovoli dr. Bočevu 12.000 frankov podpore za izredno uslugo vladi. Vsi ministri so soglašali s tem predlogom, le minister Paprikov se je temu odločno uprl in ostavil sejo. To sta po uradnih pojasnilih vzroka najnovejše krize v Bolgariji. Sedanje ministerstvo je sestavil Grekov 30. januarja l. l., a je moral vsled izida volitev že v oktobru prepustiti vodstvo kabineta novemu predsedniku Ivančevu. Nasledniki odstopivšim ministrom še niso določeni, vendar se splošno sodi, da pride zopet na krmilo večkratni minister Grekov.

Ruski politiki o nemščini kot državem jeziku. V nekem poljskem listu je bil te dni objavljen daljši dopis, v katerem podaja ruski dopisnik naslednje uvaževanja vredne misli glede uvedbe nemščine kot državnega jezika. Parola: nemški državni jezik je postala nedotakljiva dogma in nimalna cena, za katero bi bili Nemci voljni skleniti kak kompromis. Tej misli bi tudi mi pritrdili, toda ne brez važnih koncesij, in sicer v korist kompetence dež. zborov, pravic nemških narodov v vseh kronovinah, poslovnega reda v državnem zboru in pravične volilne prenosne. Ko bi se dosegli taki pogoji, potem nam ni treba biti v strahu pred nemškim drž. jezikom. Toda Nemci hočejo razširiti samo svoje privilegije, hočejo samo jemati, dati pa ne marajo ničesar. Na takem stališču pa Nemci ne morejo nikdar računati na večino v zbornici, posebno pa ne na podporo poljskega kluba.

Predlog nemškega centra je bil rešen v glavni razpravi. Z veliko večino je sklenila zbornica, da se izroči odseku 28 članov v pretres in poročanje, kakor je zahteval centromov zastopnik poslanec Lieber. Za predlog so glasovali poleg centruma Poljaki, konservativci, del liberalcev in socialni demokratje, proti je pa nastopila izrecno samo vlada baje iz razlogov državne jednosti. Značilno je, iz kakega razloga je Vollmar zagovarjal predlog centruma. Rekel je: Centrum je za osvoboditev cerkve od države, mi pa za ločitev in za popolno svobodo tudi v državi nepriznanih verskih družb. Čim prej doseže centrum svoj namen, tem bližje bo socialna demokracija svojemu namenu.

Zakaj je Nemčija proti Burom?

Neki nemški politik, ki seveda zvesto trobi v vladni rog, očita Bismarckovcem, naj ni-

kar preveč ne obožavajo Krügerja, ako hočejo ostati zvesti načelom Bismarckovim. Bismarck je rekel nekoč: Menenje Salisburjevo mi je ljubše kot cela Afrika. Vsepeh nemške politike v Kini je odvisen le od dobre volje londonskega kabineta. S tem je torej pojasneno vse. Nemška vlada se drži strogo Bismarckovih tradicij in škili pred vsem v Kino, kjer zanjo ravno sedaj cvete najlepša pšenica.

Dopisi.

Z Vrha pri Vinici, 4. dec. Na »Narodov« dopis z dne 30. novembra le kratek odgovor: Istina je, da je bila v oznanilu pred cerkvijo pomota gledé osebe. To pa zato, ker je dotično pismo došlo šele opoludne. Sicer pa bi se bil shod istotako vršil brez vsega strahu. Može so g. Pfeiferja pazljivo poslušali. Krivi prerok je le »Narodov« dopisnik, ker neresnico trobi v svet. Da, dobro bi bilo, ko bi zora napočila v srcu dopisnikovem! Naj iztrebi iz srca staro ogorčenost proti duhovnikom, in gotovo napoči veselejši dan, kakor ga želi tudi pisec teh vrstic.

Iz kranjske okolice, 4. dec. V 47. šte. »Gorenjca« g. Novak z Jame prav brez potrebe brani kranjskega Eržena zoper »klerikalne« liste. G. Novak, čemu pa je Eržen kumoval na shodu v Kranju? Dokler Vas, g. Novak, najdemo v liberalni družbi, Vam ne moremo zaupati. Vi hočete kmeta združiti? Dobro, mi hočemo isto, a brez liberalizma. Ali menite, da bode židovski liberalizem kmeta osrečil? Liberalizem, verski in gospodarski, je črv, ki razjeda človeško družbo. Odvrzite to liberalno navlako, potem pa smo združeni v enem taboru.

Tedenski koledar.

Nedelja, 9. decembra: 2 adventna, evang.: Janez Krstnik v ječi Mat. 11.; Sir šk. — Ponedeljek, 10. decembra: Melkijad p. m. — Torek, 11. decembra: Damaz p. — Sreda, 12. decembra: Sinezij m. — Četrtek, 13. decembra: Lucija d. — Petek, 14. decembra: Spiridijon šk. — Sobota, 15. decembra: Cecilija m. — Solnce izide 15. decembra: ob 7. uri 43 min., zaide pa 4. uri 9 min. — Lunin spremen: Zadnji krajec 13. decembra ob 11. uri 40 min. zvečer. — Musica sacra. V soboto, 8. decembra: V stolni cerkvi pontifikalna maša ob 10. uri: Instrumentalno mašo »Mater dolorosa« zl. J. Gruber, graduale G. Preyer, offertorium dr. F. Witt. V nedeljo 9. dec. pontifikalna maša ob 10. uri: 3. instrumentalno mašo v Amoll zl. B. Hahn, graduale in offertorium A. Foerster. — V mestni cerkvi sv. Jakoba: V soboto velika maša ob 9. uri: Cecilijino mašo v B-dur zl. B. Benz, graduale »Benedicta es« zl. Ant. Foerster, ofertorij »Ave Maria« zl. J. B. Tresch. — V nedeljo velika maša ob 9. uri: Cecilijana maša v G-dur zl. Ad. Kaim, graduale »Ex Sion species« zl. Ant. Foerster, ofertorij »Deus tu convertens« zl. dr. Fr. Witt.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. decembra.

Nesramno laž si je izmislil sinočnji »Narod.« Laže namreč, da je gosp. kanonik Kalan na Cesarja Jožefa trgu ozmerjal trafikantino, zakaj da prodaja »Slov. Narod.« Poizvedovali smo o stvari pri omenjeni trafikantini, in ta nam je izjavila, da ji niti g. Kalan niti kak drug duhovnik ni ničesar očital radi prodaje »Slov. Naroda« in da v zadnjem času sploh ni bilo pri njej nobenega duhovnika, ter da je to, kar poroča »Narod«, impertinentna laž. Zopet nov dokaz njegove »resnicoljubnosti.«

Pri cesarju v avdienci sprejet je bil včeraj deželne vlade svetnik dr. Ludovik pl. Thomann.

Ogled justične palače. Predsednik graškega nadsodišča grof Gleispach si je včeraj ogledal justično poslopje ter se o načrtu in izvršitvi stavbe izrekel jako pohvalno.

Predavanje v »Katol. Domu«. Prihodnje predavanje ne bo v sredo, ampak v četrtek 13. t. m. Govoril bo g. Jan Kalan o alkoholizmu.

Božičnica ljubljanskega ognje-gasnega društva. Ljubljansko prosto-

voljno gasilno društvo priredi dne 26. t. m. v veliki dvorani Mestnega doma običajno božičnico. Čisti dohodek je namenjen bolniški blagajni gasilnega društva. Člani gasilnega društva prično te dni pobirati pri dobroteljih meščanih darila za to božičnico in upati je, da bo vspeh, kakor doslej, ugoden. Prosimo cenjeno meščanstvo, da se odzove prošnji z obilimi darovi, ker vrli ognjegasci, ki nesebično delajo v blagor občinstva, pač zaslužijo naklonjenost in podporo.

Odlikovanje. Č. g. dr. Ant. Jerovšek, profesor na mariborski realki, je bil od papeža odlikovan s križcem »Bene merenti«. Častitamo!

Promocija. Gospod Ferdo Müller, c. kr. avskultant v Mariboru, rodom koroški Slovenec, je bil dne 3. t. mes. na graškem vseučilišču slovesno promoviran doktorjem prava. Čestitamo!

Iz c. kr. deželne šolskega sveta.

Dne 29. nov. je bila seja c. kr. dež. šolsk. sveta, pri kateri je eksccelencija g. predsednik pozdravil novega dež. šolskega nadzornika g. Petra Končnika. Predsednik se je v toplih besedah spominjal vpokojenega gosp. nadzornika Jož. Šumana. Nadučitelj pri Sv. Križu pri Podpeči postane g. Engelbert Kavčič, nadučitelja in šolsk. vodjina v dvorazrednici razširjenih šolah na Ježici in v Preski postaneta gg. Ant. Žibert in Jan. Sonc. Definitivna učiteljica je postala gđna Ana Gerstenmayer v Zatičini. G. Konrad Malli pride v Zagorske Toplice, gđna Frančiška Bayer v Knežak, gosp. Frančišek Potokar v Št. Lovrenc, gosp. Fr. Grailand v Kostanjevico. Nadučitelj g. Mihael Kosec in učitelj g. Jožef Tratar sta sprejeta v personalni status kranjskih ljudskih učiteljev, g. Jožef Traven, učitelj v Naklem, je na lastno prošnjo umirovljen.

Pozor! Čujemo, da mnogim volilcem ljubljanski magistrat še vedno ni dostavil glasovnic in legitimacij. Somišljeniki, pazite, da dobé vsi naši volilci glasovnice in legitimacije. Kdor teh dveh listin še nima in je izpolnil 24. leto ter prebiva šest mesecev v Ljubljani, naj ju zahteva v magistratnem ekspeditu ali pa naj se oglasi v delavskem tajništvu v »Katoliškem Domu«, pritličje na levo, vsak dan od 12—1 ure popoldne in zvečer od 7—9 ure zvečer.

Iz goriške škofije. Č. g. Al. Morstutt, dosedaj prvi kapelan v Trzinu, je premeščen v Červinjan. Č. gospod Jožef Vjela, kapelan v Krminu, gre za ekspozita v Altare-Saciletto. — Monsignor Matija Kravanja, dolgoletni in velezaslužni knezonadškofijski kancelar, je stopil s 1. dec. v pokoj. Na njegovo mesto je imenovan preč. g. A. Zamparo, dosedanj nadškofijski tajnik. Veleč. gosp. Kravanja bo opravljal posle ravnatelja nadškofijske pisarne.

Iz celovške škofije. Dne 2. dec. je bil slovesno vmeščen novi mestni župnik v Celovcu, veleč. g. Henrik Angerer. Ob enem je imenovan za dekana dekanije Celovec-okolica, namesto dosedanjega dekana preč. gosp. J. Somer-ja. — Za dekanjskega svetovalca dekanije Rožek je izvoljen in potrjen vč. g. J. Sablatnik, župnik v Št. Ilju. — Razpisana je do 8. januarja 1900 župnija Čanče. — Prestavljeni so: celovski vojaški kaplan g. dr. L. Poljakovič v Sarajevo; na njegovo mesto pride g. Jož. Boldis iz Sarajeve; g. kaplan Vinc. Fiebiger iz Kortač v Iršen. V Kotarče pride za kaplana č. gosp. K. vit. Steinberg, provizor v Zwickenbergu. Župnijo Zwickenberg bo oskrboval gospod župnik v Iršenu. — Dne 13. t. m. bo v duhovnika posvečen prefekt v »Marijanišču«, g. R. Oitzinger.

»Ad majorem Germaniae gloriam!«

Iz Celovca, dne 6. dec. Večkrat že sem Vam poročal o tukajšnjem društvu »Süd-wacht«, katero ima namen, pridobiti mladino za Schönererjeve težnje. Udje so baje zlasti mlajši uradniki. Prvi načelnik društvu je bil suplent na tukajšni realki dr. Angerer, njegov glavni pomočnik pa znani »schriftleiter« Lakner. Dr. Angerer je sicer na zunaj odstopil kot voditelj društva, a ostal mu je »svetovalec« in s tem fiktivni voditelj. Težnje društva »Süd-wacht« so se pokazale na raznih kresovanjih in drugih veselicah. Bržkone se ne motimo, če rečemo, da ima gibanje »Proč od Rima« v Ce-

Tovcu svoj izvor in glavno oporo baš v tem društvu! Za dan 21. dec. pripravljala društvo nekaj „izvanrednega.“ Slaviti hoče nemški „Fulst“, ali „Wintersonnenwende“ in sicer ne skrito v svojih zaprtih prostorih, marveč javno na glavnem trgu sredi mesta, tam ob spomeniku „lindvera“. Imenovano društvo je prosilo mestni zbor, da naj mu v ta namen prepusti mestni trg. Mestni zastop je privolil v to, da sme „Südacht“ 21. dec. na glavnem trgu žgati kres in da se tam javno govori „Sonnwendrede!“ Tako kresovanje sredi zime in sredi mesta, — drugod bi rekli da je — za norce! Pri nas kaže, da je slavni mestni zbor vedno voljen vstreči mladičem, ki so prisegli na geslo: Proč od Rima, proč od Avstrije! Žgali bodo kres sredi mesta, da privabijo temveč radovednih gledalcev in da se potem morejo bahati s tem večjim — uspehom! In tak „uspeh“ nemškonacionalne radikalne struje, ki se pojavlja v tukajšnjih krogih, je tudi sledeče: Predzadnje nedeljo jutraj so našli tu na sohi sv. Janeza pred stolno cerkvijo obešeno podobo — jezu v ita! Podoba je bila napravljena v naravni velikosti; imela je razne sramotilne spise in napise, srce je bilo prebodeno, itd. „Delo“ je kazalo, da so morale podobo napraviti spretnejše roke. Policija sicer „išče“ hudo delnike, a kakor navadno — zaman! Tako se pri nas vstrajno in odločno deluje za — vsenemštva večjo čast! Heil!

Na tukajšnji prvi gimnaziji se doda prvemu razredu tretja paralelka (I. c.)

Izpred porotnega sodišča. Dne 5. t. mes. je bil 21letni dninar Fr. Lokar s Klanjca pri Kranju zaradi posilstva obsojen na pet let težke ječe z enim postom na mesec in s trdim ležiščem vsako leto na dan 3. septembra.

Umrli je 2. t. m. v Šmarjeti pri Mariboru obče spoštovani nadučitelj gospod St. Kovačič. Pogreba dne 4. t. m. se je udeležilo šest duhovnikov, do 30 učiteljev in mnogo ljudstva. N. v. m. p.!

Ljubljanske novice. Umrli je tukajšnja posestnica in tovarničarka salam gospe Jožefa Andretto. — Vrl stražnik. Mestni policijski stražnik Ivan Pavline je rešil iz Ljubljane 11letnega Maska Velkavrhja, ki se je igral ob Ljubljaničinem obrežju in pri tem pal v vodo. Da ni Pavline pogumno skočil za utaplajočim se dečkom, bi bil deček gotovo utonil. — Aretirali so danes znano Julijo Treo. Ženska je še-le danes zjutraj prišla iz zapore.

Koroške novice. Protestantsko božjo službo so vpeljali v Vrbi. — »Nemško« šola v Lipici obiskuje 13, reci: trinajst učencev iz sosednjih šolskih okrajev! Po drugih šolah so otroci natlačeni. tu pa otrčk pomanjkuje. Kdo vzdržuje to šolo? — Podkovska šola v Celovcu prične svoj prihodnji poučni tečaj dne 2. jan. — Razpisano je do 20. dec. t. l. učiteljsko mesto na Krčanjah. — Razpisano je mesto poštarja v Podravjah. — L. 1899 je na Koroškem izstopilo iz katoliške cerkve 127 oseb, letos do meseca maja 56. Moških je bilo med njimi 47, žensk 21. — Konceptni praktikant deželne vlade, g. grof Alberti d'Erno je pridelen c. kr. okr. glavarstvu v Velikovu.

Frančišek Ondriček na Koroškem. Iz Celovca, dné 6. dec. Sloveči češki virtuos Ondriček ne nastopi samo v Celovcu (dné 11. dec.) marveč tudi v Beljaku, in sicer dné 12. dec. zvečer. Naprosil ga je v to beljaški „Musik-Club.“ Slavni umetnik je dovršil ravnokar večje potovanje po Nemškem, kjer je nastopil povsod z največjim uspehom.

Dr. Mravlag in panslavizem. Ta celjski odvetnik se je spreobrnil. Kdor ne veruje, naj čita „Cil. Wacht“, ki piše: „Zagovornik dr. Mravlag je (27. nov. pred porotniki) mej veliko pozornostjo na podlagi slovenskih listov in voj. pisatelja Hrona dokazal, da je panslavizem prazna misel brez politične podlage. Izražanje narodnega mišljenja ni za nikogar nečastno, tudi za častnika ne. Sv. Ciril in Metod sta pri Moravcih vpeljala slovansko bogoslužje, zato ju slavé Jugoslovani. Da se je stotnik M. kot pravoslavni udeležil slavnosti sv. Cirila in Metoda, je naravno.“ — Dr. Mravlag torej zagovarja panslavizem, nemški zagovorniki iz-

dajejo slovenski list, morda še Celjani volijo slovenskega kandidata.

Podružničen shod. Podružnica sv. Cirila in Metoda za Celovec in okolico napravi svoj letni občni zbor v gredo dne 12. decembra ob 8. uri zvečer v klubovi sobi pri »Sandwitu« v Celovcu po običajnem dnevnem redu.

Spomenik cesarice Elizabete v Trstu. Iz Trsta se nam piše: Tu se je osnoval odbor delavcev, ki si je stavil nalogo, da postavi nepozabni žrtvi laškega anarhizma dostojen spomenik. Vlada je ustanovitev odbora, dasi pravijo, da je delala sprva delavcem sitnosti. Še-le, ko je neki ud. tičnega odposlanstva omenil, da ima itak posla na Dunaju ter da uredi vso stvar tamkaj sam, je šlo vse kakor po loju. Odbor se je seveda takoj obrnil do mestnega magistrata s prošnjo, da mu isti prepusti na najpristojnejšem mestu, na velikem trgu, mesto za spomenik ter mu podeli vrhu tega primerno podporo. Kaj mislite, kaj je storil tržaški magistrat, ta Benjamin izvestnih krogov? Izkopal je iz arhiva načrt za spomenik — Danteju ter sklenil na vrat na nos, da postavi na velikem trgu spomenik velikemu pesniku Danteju kot nov dokaz o italijanstvu te dežele. Za cesarico Elizabeto sedaj seveda ne bo prostora na velikem trgu in vprašanje je, če ga bo sploh kje v Trstu.

Posojilnica se snuje v Št. Juriju pri Izlakah.

Umrli je v Koprivi na Krasu kapelan Franc Velan.

V Metliki dobe finančno stražo.

Za drevesnico v Trnovem v postojnskem okraju je dalo c. kr. poljedelsko ministerstvo 1000 K in zagotovilo 250 K letne podpore.

Smrt v cerkvi. Z Goriskega se poroča, da je v Brazcanu umrl župnik Anton Budigoj. Ko je v cerkvi opravljal mrtvaške molitve za nekim umrlim župljanom, se je zgrudil na tla in izdihnil svojo dušo.

Zdravje v Ljubljani. Od 25. nov. do 1. dec. je bilo 24 novorojencev, 5 mrtvorojencev, 19 jih je umrlo in sicer 1 za vrtico, 3 za jetiko, 1 za vnetjem sopilnih organov, 1 vsled mrtvouda, 1 vsled nezgode, 12 za različnimi boleznimi, med njimi so bili 3 tujci, 8 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 3 za škariatiko, 4 za vrtico.

Stenski in skladni koledar za l. 1901. Kakor druga leta, je založil tudi letos tukajšnji tovarnar in trgovec gosp. Petrič stenski in skladni koledar s slovenskim besedilom, ki se odlikujeta po svoji lični zunanosti. Skladni koledar stane 1 K, po pošti 1-20 K, stenski pa 40 h, po pošti 10 h več.

Sejmi po Slovenskem od 10. do 15. decembra. Na Kranjskem: 10. v Ljubljani v Litiji in Mokronogu; 11. v Metliki; 13. v Gor. Logatecu, Mengšu, Radovljici, na Slapu pri Vipavi in v Senušah; 14. v Mišjem dolu. — Na slov. Štajerskem: 10. pri Sv. Lovrencu v Prežinu, v Bučah, Vrenskagorci in Dobovi. — Na Primorskem: 10. v Tolminu, v Palmi; 12. v Sežani; 13. v Gorici, Kastvu in Vencu; 16. v Ogleju.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. župnik Al. Stare 10 K. — Neimenovan 20 K. — B. 12 K. — Nekdo 10 K. — G. J. Koritnik, župnik na Blokah za Miklavža 10 K. — G. Jan. Oblak, župnik na Bledu 6 K. — G. Ant. Abram, kapelan v Košani 10 K. — Bog plačaj in obudi novih dobrotnikov, ker je potreba posebe sedaj v zimskem času velika.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj. 7. decembra. Knezoškof dr. Napotnik je bil včeraj pri cesarju v avdienci.

Dunaj. 7. dec. Pritožbi mesta Inomosta in Linca proti odredbi, da se nobena ulica ne sme imenovati po Bismarcku, je upravno sodišče zavrnilo.

Celovec. 7. dec. Št. Peter so pridobili Nemci.

Ljubno. 7. dec. V nedeljo pop. ob 4. uri priredi tu volilni shod Walz-ov protikandidat učitelj Horvatek.

Praga. 7. dec. (C. B.) Mej češkimi zidarji in kranjskimi ter štajerskimi rudarji je radi nekih ljubavnih zadev nastal pretep. Delavske hiše, v katerih prebivajo Kranjci in Štajerci, so Čehi napadli s kamenjem. Orožništvo je napravilo red. Več oseb je ranjenih, mnogo aretovanih.

Lvov. 7. dec. Vseučiliški profesor dr. Lutoslawski je suspendiran, ker se je neke poljske narodne slavnosti udeležil.

Zofija. 7. dec. Knez je ponudil stavbo novega kabineta Radoslavovu, ki ima v zbornici večino za seboj. Radoslavov ponudbe ni vsprejel.

Rim. 7. dec. „Agencia Stefani“ izjavlja nasproti poročilu „Messagera“, da se papež prav dobro počuti in vsak dan vsprejema razne osebe.

Rim. 7. decembra. Stotnik Richiardi, ki se je povrnil iz Južne Afrike, javlja, da je položaj Angležev ondi jako resen vsled ustaje Holandcev v Kapstadtu.

Rim. 7. dec. Italijanska vlada je odgovorila dr. Leydsu na vprašanje, da ne bo drugače postopala kakor nemška.

Haag. 7. dec. Prva zbornica je sklenila, da se v nje imenu pozdravi predsednik Krüger, ko stopi na nizozemska tla.

Kolonija. 7. dec. Predsednik Krüger je včeraj dopoldne ob 10. uri odpotoval v Haag. Na nizozemski meji ga pozdravi odposlanec kraljice.

London. 7. decembra. Gen. French poroča iz Potschefstrooma, da je njegov oddelek blizu Lorberga ujel več Burov, ugrabil več tisoč glav živine in razkropil 500 Burov.

London. 7. dec. (C. B.) „Standard“ poroča iz Shanghaja: Iz zanesljivega vira javljajo, da se kitajski dvor pripravlja na odhod iz Singanfu v Wučang.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

S hudobijo je rastla tudi blaznost. Vse zmede je povečalo splošno razburjenje in obči nemir, kar je imelo grozne posledice. Ljudje so se vedno bolj bali mazačev, in ta strah je postal s svojimi učinki in izbruhi druga hudobija.

Strah pred to nevarnostjo je mučil in trafil duhove bolj kot resnična nevarnost. Ripamonti piše: „Trupla, posamezna in nakopičena, so se valjala po tleh pred očmi, pod nogami in spremenila mesto v pokopališče. Še bolj grozno in žalostno pa je bilo, da so bili ljudje drug na drugega jezni, da so nepremišljeno sumili drug drugega... Vsakdo se je bal sosedu, prijatelja, gosta. Družinske zveze so bile pretrgane, imena kot mož, žena, oče, sin, brat nepoznana. Grozno! Vsakdo se je bal domače mize in postelje kot skrivališča, kjer preži nanj strup.“

Grozna blaznost, čudne spletke so vsem zmedle um, uničile mejsebojno zaupanje. Izprva so mislili ljudje, da je te mazače gnala ošabnost in pohotnost, potem pa so začeli verovati, da tiči v njih satanska naslada, ki jih ima v oblasti.

Če je kdo v boleznih samega sebe obtožil, česar se je bal od drugih, rekli so, da je to razodetje, in so vse verojali. Če je bolnik v boleznih mahal z rokama, kakor bi mazal, bil je to tak dokaz, da ga nihče ni skušal ovreči. To je ljudi bolj utrdilo v njih menenji, kakor če bi jim Bog vé koliko pisatelj isto povedalo.

Če je v tedanji dobi kak čarovnik v preiskavi brez mučenja priznal, da je kriv, utrdilo je to ljudi še bolj v prepričanju, da so res čarovniki na zemlji. Če je namreč ta ali ona prazna vera daleč razširjena, pokaže se povsod in pri vsaki priliki, dokler je ljudstvo popolnoma ne veruje. Ljudje bi težko take stvari dolgo časa verjeli, če bi jih zmirom kdo ne podpihoval.

Od pravljice, katere so si ljudje v ti blodnji izmislili, povemo naj jedno, ker jo

je vsakdo verjel in ker se je raznesla daleč po svetu.

Pripovedovalo se je, seveda ne povsod jednako, ker bi bilo to prevelika predprava za pravljice — pripovedovalo se je, da je nekega dne videl nekdo na stolnem trgu kočijo s šestimi konji. V nji je sedel visok gospod z zagorelim in temnim obrazom, svetlimi očmi, štrlečimi lasmi, ki je srepo gledal predse.

V tem, ko tisti nekdo to prikazen gleda, ustavi se kočija. Kočijaš ga povabi, da vstopi, česar se dotičnik ni mogel ubraniti. Po ovinkih pridejo do vrat neke palače. Tam vidi lepe in grozne reči, pustnije in vrtove, jame in sobane, v katerih se posvetujejo čudne prikazni.

Naposled mu pokažejo sode denarja in mu reko, naj vzame, kolikor hoče, če ob enem vzame tudi mažo, s katero naj maže po mestu. Ker neče obljubiti, znajde se kot bi trenil tam, kjer je bil preje.

To zgodbo je ljudstvo verjelo, čeprav so se ji modrejši posmehovali. Raznesla se je po celi Italiji in čez mejo. Na Nemškem so jo celo naslikali. Mogunški volilni knez piše kardinalu Federigu in ga vpraša, kaj naj misli o čudesih, ki se gode v Milanu. A odgovorilo se mu je, da so to same sanjarije.

Jednaka so bila sanjarstva učenjakov in istotako pogubonosne njih posledice. Vsi so videli vzrok šibe božje v zvezdi repatici, ki se je prikazala leta 1628. v konjunkciji Saturna in Jupitra.

„Mortales parat morbos, miranda videntur“, pravi Tadino o nji.

To prorokovanje so baje povzeli iz neke v Turinu leta 1623. tiskane knjige; šlo je od ust do ust. Drugo znamenje je bila repatica, ki se je prikazala v letu kuge meseca rožnika.

Nov dokaz zastrupljenja. Brskali so po knjigah in našli še mnogo napovedanih kug. Navajali so Livija, Tacita, Dijona, Homera, Ovidija in druge starodavnike, ki omenjajo take dogodke.

Novejših pisateljev je bilo več. Naveli so sto pisateljev, ki so učeno pisali o strupih, čarodejstvu, mažah in praških: Cesalpina, Cardana, Grevina, Salia, Pareja, Schenchia, Zachio in nesrečnega Delria, ki bi bil najslavnejši, če bi se pisateljska slava merila po dobrem in slabem, kar je kdo napisal.

Njegovo nočno bdenje je stalo več ljudij nego cele vojske. Njegove „magiške preiskave“ so največja bedastoča, kar so si jih ljudje od nekdaj v temi izmislili; postale so najbolj važno, neovrgljivo in skozi celo stoletje najboljšo navodilo za grozne, nepretrgane hudobije pod zaščito zakonov.

Kar si je izmislilo ljudstvo, prevzeli so tudi omikanci, če se je zlagalo z njih nazor. Kar so si pa izmislili učenjaki, prevzelo je nižje ljudstvo, ker tega ni moglo razumeti. Iz te brozge je nastala velikanska zmešnjava.

Čudno se nam zdi, da celó zdravniki, ki so precej izprva verjeli na kugo, kot Tadino, ki jo je napovedal in dokazal, kako se širi, ki je prorokoval kugo in rekel, da se raznese po celi deželi, če se ne ustavi, — čudno je, če tak mož v teh prikaznih vidi dokaz, da je vsega res krivo hudobno zastrupljenje.

Mož, ki je bil druga žrtva kuge v Milanu, Carlo Colonna, je po njegovem mnenju umrl, ker se mu je zmešalo. Dokaz peklenškega zastrupljenja in satanske zarote mu je tudi, kar sta mu dva svedoka načencala o svojem bolnem prijatelju; da so namreč po noči prišli ljudje v njegovo sobo, ki so mu ponudili zdravje in denar, če bi hotel hiše po okolici namazati, da so odšli, ko je ponudbo odbil in pustili pod posteljo volka s tremi mački, ki so izginili še-le zjutraj.

Če bi si kdo drugi izmislil te stvari, rekli bi, da je prismuknjen, še ne govorili bi o tem. Ker pa je to govorilo več ljudij, opazujemo lahko, kako pametne misli zmedejo druge misli, ki prekrivajo prve. Navzlic temu je bil Tadino v svoji dobi zelo znamenit mož.

Dva slavna in zaslužna pisatelja Muratori in Verri trdita, da je kardinal Federigo dvomil o zastrupljenju.

(Dalje prih.)

Umrli so:

5. decembra. Franja Steblaj, posestnikova hči, 3 leta, Karolinska zemlja 19. dušljivi kašelj. — Mart Kozin, prodajalec tabaka, 80 let, Turjaški trg 4. ostarelost.

6. decembra. Emilija Šušbar, delavčeva hči, 7 let, Marije Terezije cesta 11. škrlatica.

V bolnišnici:

3. decembra. Ivan Dobravec, zidar, 18 l., fractura basc. cranii. — Anton Konec, duinar, 23 let, fractura complice. cruris sin. Sepsis.

4. decembra. Franja Krušnik, kuharica, 56 let, srečna hiba in vodenica.

Cena žitu na dunajski borzi dné 6. decembra 1900.

Za 50 kilogramov

Pšenica za pomlad . K	7.78	do K	7.74
Rž za pomlad . . .	7.56	» »	7.57
Tursica za maj. junij '01 .	5.20	» »	5.21
Oves za pomlad . . .	5.88	» »	5.89

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nabo	Radikalna v 24 urah
6.	9. ura več.	731.8	6.4	sl. szah	oblačno	
7.	1. jutro	725.3	4.8	sr. svzh.	oblač.	2.7
	2. popol.	724.6	8.0	sl. svzh.	»	

Srednja večerajšnja temperatura 7.5 normale - 0.4

Čisto medicinsko ribje olje.

Deželna lekarna **DORSCH** pri Mariji Pomagaj

Cubar, Primorsko, septembra 1900.

Blag. g. **Milan Levstek**, lekarnar v Ljubljani.

Iz srca se Vam zahvaljujem za dobroto Vašog neprecenljivega dobrega in pristnega **medicinskega ribjega olja**, katero že dle časa samo iz Vaše dobro znane lekarne naročam in uporabljam za sebe in svojo rodino s sigurnim učinkom. Isto je prijetnega ukusa in lahko prebavljivo. Prosim, pošljite mi zopet šest steklenic za 2 gld. 50 kr.

Pozdravljam in ostajam Vam udani

839 12 **Anton Ožbolt**, trgovec in posestnik.

Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Razpošilja vsak dan z obratno pošto

dež. lekarna pri Mariji Pomagaj

Mr. Ph. M. Leusteka v Ljubljani.

Resljeva cesta št. 1., poleg mesarskega mosta

200.000 kron v gotovini si more pridobiti, kdor kupi srečko XXI. državne loterije. Zrebanje je že 13. decembra t. l. Vsi dobitki (18.122 jih je) se izplačajo v gotovini. Upanje kaj zadeti je veliko; zraven pa še pripomore k dobrodelnemu namenu, kdor kupi tako srečko, ki stane le 4 krone.

Izjava.

Gospodu **Fran Žagarju**, posestniku, trgovcu in tovarnarju v Mariboru pri Starem trgu (voj. mene! kakšen velik naslov, še ministri nimajo takega).

Poslušajte gospodine: Vi ste napačnega zadeli, ko pišete v svoji izjavi »Slov. Naroda« št. 2.0, da je to lažljivo poročilo iz znanega peresa maziljenega gospoda iz Cirknice in da mu plačate 1000 kron: seveda pri tem ste gotovo mene mislili. Povem Vam pa na vsa usta, da je dotični dopis sestavljen popolnoma posveto gospod — lajik — in da jaz kot maziljenec torej z dotičnim dopisom nisem v nikakoli zvezi, kar tudi slav. uredništvo »Slovenca« potrjuje.

Gledé tistih 1000 kron pa Vam svetujem, da jih obdržite za se, saj jih bolj potrebujete za svoj kupček*, da bo še bolj narasel — kakor jaz, ali pa dajte jih svojim »frohrtarjem«. Če so Vam res toliko pri srcu. V svoji »izjavi« tudi pravite in agitirate s tem, da ne daste nobenemu »frohta«, kdor ne voli mož Vašega »kalibra«. Kaj ne, to je pošteno (čujte!)! Jaz pa delam in agitiram pri ljudstvu, ki je prepričano o dobrih lastnostih svojih kandidatov. Vi agitirate torej s »frohtom«, jaz s prepričanjem! Kdo je postnejši agitator? Vi ali jaz? Da pa Vaš ves »froht« ne bo ničesar opravil, Vas povabim prihodnjo sredo v Cirknico, da se bodele britko prepričali. Zato Vam zakličem: Živela poštena agitacija, preat »froht«!

V Cirknici, dné 6. decembra 1900.

Anton Lavrenčič,
kapelan in maziljenec.

*) Potrjujemo. Uredn.

NAJLEPŠE PRAZNIČNO DARILO
V NOBENI SLOVENSKE HIŠI SE NE BI SMELE
POGREŠATI

POEZIJE
DOKTORJA
FRANCETA
PREŠERNA
UREDIL SKRIPT. L. PINTAR

ILUSTRIRANA IZDAJA, SEŠITA 5 K, V PLATNU VEZANA
6.40 K, V USNU VEZANA 9 K. NATISNILA IN ZALOŽILA
IG. PL. KLEINMAYR & FED. BAMBERG V LJUBLJANI

• DOBIVAJO SE PO VSEH KNJIGOTRŽNICAH •

1023 20-10

Plesno svilen blago gld. 6.30

in višje! — 14 metrov! — poštnine in carine prosto!
Vzorec z obratno pošto; ravno tako črne, bele in bar.
vzne Hennebergove svile od 45 kr. do gld. 14-65 meter.

G. Henneberg, tovarne za svilo

3 (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Curihu. 13 5-4

Na Brezji blizu cerkve ob cesti je na prodaj

zemljišče,

pripravno za kako novo stavbo. Prodalo se bo na prostovoljni dražbi dné 20. grudnia 1900. — Več se izve pri posestniku **Mariji Dešman** na Brezji hiš. št. 35, pošta Radovljica. 1068 3-1

„Slovenski organist“.

Božične predigre 1049 3-3
za orglje ali harmonij.

zložil **Ign. Hladnik**, op. 40.

Cena 1 krono, po pošti 5 vin. več.

Dobi se v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani in pri skladatelju v Novem mestu.

Na najvišje povelje Nj. c. in k. apost. Veličanstva

XXI. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta **denarna loterija** — edina v Avstriji zakonito dopuščena — ima **18.122 dobitkov v gotovem denarju** v skupnem znesku **418.640 kron.**

Glavni dobiček znaša

200.000 kron
v gotovem denarju.

Za izplačilo dobitkov jamči c. kr. loterijski urad.

Zrebanje nepreklicljivo dné 13. decembra 1900.

• Jedna srečka stane 4 krone. •

Dobiti so srečke pri državni loteriji na Dunaji, L. Riemergasse 7, po tabačnih trafikah, loterijah, pri davkarjih, poštah in brzojavnih pa železničnih uradih, po menjalnicah itd. Načrt loterije brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštno prosto.

C. kr. vodstvo državne loterije.

119 10-9

Oddelek za državno loterijo.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

Ta 31 let z največjim uspehom rabljeni prani sirup raztaplja slez. upokojuje kašelj, pomajšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Zeleno, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenici 2 K 50 h. po pošti 40 h več za zavijanje.

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva **Herbabny-jev apneno-železni sirup**. Kot znak iz vora se nahaja v steklu in na zamašku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vrv. črnimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo

uračno registrovano varstveno znamko, na katero znamenja naj se blagovoli pazi!

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII./1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod. 120 20-3

V zalogi je nadalje pri g. lekarnarjih: v Ljubljani: A. Mardetschläger, Gabr. Piccoli, Ubald pl. Tr. kóczy, J. Mayr; Celje: O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; Reka: F. Prodram, G. Prodram, A. Schi dler, Aut. Mizzan; Breze: G. Esässer; Sovodenj: F. Kordon; Celovec: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, V. Hauser; Novo mesto: A. pl. Sladoviz; Št. Vid: A. Reichel; Trbiž: J. Siegl; Trst: C. Zanetti, A. Suttina, A. Filippi, J. Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Preudini, M. Ravasini; Baljak: Jobst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haika; Velikovec: J. Jobst, Volšperk: J. Huth.

Služba organista in cerkvenika

se pri župni in romarski cerkvi Marije Snežne na Veliki pošta Cmurek, Štajersko, do novega leta 1901 odda.

Prosilci Cecilijanci imajo prednost ter se naj s spričevali osebno pri cerkvenem predstojništvu predstavijo.

1064 3-2

Cerkveno predstojništvo.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje hranilnih vlog 30. sept. 1900
čez 5 milijonov kron.

Denarni promet v devetih mesecih
čez 17 milijonov kron.

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče št. 1, sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld. čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1900:
5,853.620 K 97 h.

Promet v mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1900:
17,740.643 K 16 h.

Hranilne kužice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v
Št. Vidu nad Ljubljano.

Josip Jarc,
veleposestnik v Medvodah.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Odborniki:

Ivan Krežar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik „Ljudske
posojilnice“.

Josip Šiška,
knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvetniški koncipijent v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.
Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Oprezaria na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke
posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
170 82

Zdrava pijača je vremščina.

Stane 32 kron hektoliter loco Št. Peter.

Da se res pristno dobi pri društvu:

„Posojilnica v Košani“

jamči sprejemalec naročil

1066 3-1

Karol Lenasi,

duhoven v Šmihelu, p. Št. Peter.

NB. Sme se rabiti tudi za sv. maše.

Valentin Accetto

zidarski mojster

v Ljubljani, Trnovski pristan 14,

se priporoča slav. občinstvu, prečast. duhov-
ščini, gg. podjetnikom in društvom za vsa
ter raznothera 90 19

zidarska dela.

Prodaja tudi iz lastne opekarne

opeko vseh vrst.

Št. 38.308

Razglas.

1051 3-3

Vsled razpisa c. kr. deželnega predsedstva v Ljubljani z dne 22. t. m., št. 5521 se
gledé izvršitve razpisane **volitve v občnem volilnem razredu** v Ljubljani javno
naznanja:

1. Volitev vršila se bo dne **12. decembra 1900 od 8. zjutraj do 1. popoldne**
in od 3. do 6. popoldne v 4 oddelkih in bodo volili;

- volilci z začetnimi črkami **A** do **G** v desni polovici velike dvorane „Mest. doma“,
- volilci z začetnimi črkami **H** do **L** v levi polovici velike dvorane „Mestnega doma“
- volilci z začetnimi črkami **M** do **R** v telovadnici prve mestne deške ljudske šole
v Koménkega ulicah št. 17,
- volilci z začetnimi črkami **S** do **Ž** v telovadnici druge mestne deške ljudske šole
na Cojzovi cesti št. 6.

2. Volilo se bo neposredno in z glasovnicami in se bodo smele rabiti samó oblast-
vene izdane glasovnice.

Volilne izkaznice in glasovnice poslane se bodo volilcem na dom; tisti pa, katerim
bi se izkaznice in glasovnice iz katerega koli vzroka vsaj 24 ur pred volitvenim dnevom
ne vročile, oglašé naj se zanje v magistratnem ekspeditu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 24. novembra 1900.

Gostilna v Narodnem domu v Celji

oddá se pod jako ugodnimi pogoji v najem.

Ponudbe sprejema „Posojilnica v Celji“.

1069 2-1

Oznanilo.

Čast mi je naznaniti p. n. občinstvu, da sem prevzel in otvoril
v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah št. 3
(dr. Kosler-jeva hiša)

obstoječo

**trgovino z dišavami, strupi
in materialnim blagom.**

Mnoge zveze, katere imam z največjimi tu- in inostranskimi tovarnami in
tvrdkami me stavijo v prijeten položaj, da bom mogel čč. odjemalcem vsestransko
ustreči. — Zunanja naročila izvršim točno in solidno.

Obilega obiska prosi z velespoštovanjem

Anton Kanc,
drožerist.

1065 8-2

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski ateljé

ANDREJ ROVŠEK v Ljubljani

Kolodvorske ulice šte. 22

60 52-48 v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti
duhovščini in cerkve-
nim predstojništvom v
naročila za izvrševanje
vsakovrstnih strogo
umetniško izvršenih

lesenih

oltarjev

v raznih slogih

* kipov *

in svetniških soh

od kamena, gipsa
ali lesa itd.

Oltarne skupine

iz različnega ma-
terijala.

Priznana umetniško
dovršena dela!

Priznana pisma
so na razpolago.

Domača
tvrdka!

Skladni koledar za l. 1901

in

Stenski koledar za l. 1901

izšla sta v jako okusni obliki pri založniku
ter ju najtoplejše priporoča

JOS. PETRIČ v Ljubljani,

Sv. Petra cesta šte. 2,

tovarna papirnih izdelkov in tovarniška zaloga papirja.

Skladni koledar stane K. 1.—, po pošti

K 1 20 1031 6

Stenski koledar stane 40 h, po pošti 50 h

Jan. Dogan-a

mizarski pohištveni obrt

536 26 v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 19 (v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo

vsakovrstnega likanega
in politiranega

pohištva.

Naročila se točno izvršujejo.

Cenilnik s podobami zastoj in franko.

Montinit, pritrjevalno sredstvo za
kamenje, kovino, lesovje itd., pri-
poroča gg. kamnosekom in ključarskim moj-
strom tvrdka **BRATA EBERL**, edina zaloga za
Kranjsko, v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 27 11-6

Grajsčina Turn pri Leskovcu na Dolenjskem (Thurnamhart) prodá izvrstno

letošnje vino

in sicer:

65 veder izvrstne bele tične

170 „ „ črnine.

1056 (2-2)

Nadalje ima še na prodaj:

circa **300 litrov pristne dve leti stare slivovke** in
100 vedrov jabolčnika.

Za naravno blágo se jamči.

Cena po dogovoru.

Trgovska
Bld. 75—

Puškar

Fr. Kaiser

v Ljubljani

priporoča za dóbo lova ter pošilja

puške

in vse druge lovske potrebščine

katerih ima veliko zalogo.

Trgovska
Bld. 75—

Trgovska
Bld. 75—

753 15

Družinska pratika

je izšla.

Dobiva se komad po 12 kr. = 24 vinarjev
po vseh prodajalnicah v mestih in na deželi.

Glavna zaloga pri H. Ničmanu v Ljubljani.

Ceniki za razprodajalce pošiljajo se zastoj.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in poštreno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdo ter ne uvažujejo tujih tvrdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenje postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bude hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 502 52-27

Ana Hofbauer,
imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

Zaloga Karl Giani-jevih vezil in tkanin

FELLINGER in HASSINGER
o. in kr. dvorni založniki. 114 26-16

Cerkvena oblačila, društvene zastave itd.
Dunaj, I., Seilergasse 10, „Göttweigerhof“.

Krasni cenik z nad 300 podobami brezplačno.

SEZONI

SEZONI

priloga svojo bogato zalogo pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste revolverjev itd. vseh pripadajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na 730 20-17

trocevnne puške

katere izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo. — Ker se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje. — Z veselo spoštovanjem

Fran Sevčik, puškar v Ljubljani, Židovske ulice.
Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.

Lepa in primerna božična in novoletna darila

priloga slavnemu občinstvu vse novosti (Secession) v zlatenini in srebrnini, prave švicarske zlate, srebrne in nikelnaste žepne ure,

različne budilke,

veliko izbiri kina-srebra, tudi jedilna oprava (Besteck),

lepe, krasno izdelane stenske ure, novost (Secession) v bitju,

šivalne stroje iz najbolj izkušenih tovarn, s petletnim jamstvom.

Za vsako uro jamčim.

Ceniki brezplačno in poštne prosti.

Franc Čuden, urar v Ljubljani. Glavni trg šte. 25, nasproti rotovžu. 1063 2-2

Dunajska filialka
Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 148 razvinkuliranje obligacij.

Dunajska banka				Dunajska borza			
Glavnice v akeijah 20,000.000 K. Reservni zaklad nad 7,500.000 K. Centrala v Pragi.				Podružnice v Brnu, Plzinju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.			
Dne 6. decembra.				Dne 6. decembra.			
Skupni državni dolg v notah	98-50	20 mark	23-51	Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	106- .	Saimove srečke, 40 gld.	180- .
Skupni državni dolg v srebru	98-25	20 frankov (napoleonor)	19-15	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93-75	St. Genois srečke, 40 gld.	203- .
Avstrijska zlata renta 4%	117-20	Italijanski bankovci	90-60	Prioritetne obveznice državne železnice	421- .	Waldsteinske srečke, 20 gld.	50- .
Avstrijska krona renta 4%	98-60	C. kr. cekini	17-34	južne železnice 3%	335-50	Ljubljanske srečke	50- .
Ogerska zlata renta 4%	116- .			južne železnice 5%	119-75	Akcijske anglo-avstrijske banke, 200 gld.	270- .
Ogerska krona renta 4%	91-90			dolenjskih železnice 4%	99-50	Akcijske Ferdinandove sav. želez., 1000 gld. st. v.	6190- .
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1696- .			Kreditne srečke, 100 gld.	401- .	Akcijske tržaškega Lloyd, 500 gld.	806- .
Kreditne delnice, 160 gld.	671-25			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	350- .	Akcijske južne železnice, 200 gld. sr.	112- .
London vista	240-25			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	45-50	Splošna avstrijska stavbniška družba	147-50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. vel.	117-60			Ogerskega	21-50	Montanska družba avstr. plan.	437- .
				Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	14- .	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	450- .
				Rudolfove srečke, 10 gld.	59- .	Papirnih rubljev 100	254-25

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba
„M E R C U R“
I., Wolfzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvari, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.

IVAN MILAVEC
izdelovatelj orgelj
v Ljubljani, Cerkvene ulice št. 19

se najljudneje priporoča prečastiti duhovščini za izdelovanje
novih cerkvenih orgelj
po najnovejših in preskušanih sestavih, z večletnim poročtvom.

Nadalje se priporoča tudi za vsa v to stroko spadajoča popravila (predelavanje, vglasevanje itd.), katera se izvršujejo točno in po najnižjih cenah. 956 9

Nova zdravju koristna pijača je nova kisikova sodovica, imenovana
„Eau d'Oxygen“, ki se izdeluje v laboratoriju lekarn „pri orlu“

Mr. Ph. Mardetschlager-ja, lekarnarja in kemika v Ljubljani.

Ta pijača ima poleg osvežujočega tudi človeški organizem oživljajoči učinek, ker ima v sebi obilico kisika, vslep česar se odlikuje, čista ali spojena z drugimi prmesi, kakor vinom ali sadnimi soki, mej vsemi naravnimi ali umetnimi ogljenokislimi vodami.

Vsebinske sifonske steklenice stane 30 h. takozvane kraherl-steklenice stane 20 h. — Pazi naj se na v steklo vtisnjen napis „Eau d'Oxygen“ in ime Mardetschlager. 1062 (3-3)

Pariška svetovna razstava 1900: **„Grand Prix“**.
Najvišja odlika!
Na 7 prejšnjih razstavah s prvimi darili odlikovano.

Pristno na podplatu.

1860 T.P.A.R.M. C.П.П.ЕРБ.УРГ

Šent Peterburške galoše
čevlji za sneg, „Storm Slippers“.

978 10-6

Vsak dan jih izdelata tovarna
40.000 parov!

Edini kontrahenti: **Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.**
Na drobno na prodaj v vsaki boljši prodajalni čevljev, gumi- in modnega blaga.

Josip Kastelic,
krojaški mojster,
v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4,

priloga se prečastiti duhovščini v
izdelovanje vsakovrstne
obleke,
posebno
talarjev, površnikov itd.

Izdelujem birete, oingulum in vsakovrstne šemise, kakor tudi vsa druga v to stroko spadajoča dela natančno po meri.

Prosim prečastito duhovščino, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost preč. naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno krojaško delavnico, v kateri izdelujem
obleke za gospode in dečke
po najnovejšem kroju, natančno po meri. 86 45
Zunanja naročila točna. — Cene primerno nizke.